

Veikkolan päiväkodin ja koulun pedagoginen suunnitelma 2017

Kuva: Ellen, Koskentorin esikoulu: Unelmieni päiväkoti

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	3
2 Oppimisympäristöt ja monipuoliset työtavat.....	4
2.1 Työtavat varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa: leikin, liikun, tutkin, ilmaisen	5
2.2 Työtavat perusopetuksessa: kokemuksellisuus, toiminnallisuus, eri aistien käyttö, liikkuminen sekä itseohjautuvuus ja ryhmään kuulumisen tunne	7
2.3 Lapsen yhtenäinen oppimispolku	8
3 Tilojen suunnittelu	10
3.1 Tilojen terveellisyys ja turvallisuus.....	10
3.2 Tilojen esteettömyys, ergonomia ja kestävä elämäntapa	10
3.3 Tilojen hyvä valaistus ja akustiikka.....	11
4 Veikkolan päiväkotiki.....	11
4.1 Sisätilat.....	12
4.2 Ulkoalueet	14
4.3 Digiloikka leikkiin.....	14
4.4 Moniammatillinen yhteistyö	16
4.5 Varaus asukaspuistolle	17
5 Veikkolan koulu – toiminnallisesti yhteen hioutunut yhtenäiskoulu	17
5.1 Oppiminen ja yhdessä toimiminen oppivassa yhteisössä.....	20
5.2 Digitaalisuus koulussa.....	22
5.3 Koulun tilojen suunnittelussa erityisesti huomioitavaa.....	23
5.4 Koulun tarvitsemat tilat	25
6 Alueellinen yhteistyö Veikkolassa	30
7 Liitteet.....	32
Case Emil 2 v.	32
Case Ella 6 v.	32
Case Lähihoitaja/ lastentarhanopettaja/ erityislastentarhanopettaja.....	34
Case Vanhempi	35
Case 7lk oppilas.....	36
Case: Luokanopettaja (2lk)	37
Case Aineenopettaja	38
8 Lähteet.....	40

1 Johdanto

Veikkolan päiväkodin ja koulun pedagogisen suunnitelman laatiminen on osa hankesuunnitelmaa. Pedagogisen suunnitelma valottaa toiminnan yhteisiä arvoja, sisältöjä ja pedagogisia ratkaisuja. Olemme ainutlaatuisessa tilanteessa suunnitellessamme tulevaisuuden fyysisiä oppimisympäristöjä. Tiedostamme rakentavamme päiväkotia ja koulu kymmeniksi vuosiksi eteenpäin. Tavoitteenamme on, että Veikkolan päiväkodista ja koulusta tehdään lapsille ja nuorille paras mahdollinen paikka oppia ja kasvaa. Samalla monimuotoiset tilaratkaisut tarjoavat opinto- ja harrastemahdollisuuksia kaiken ikäisille kuntalaisille. Toivomme, että Veikkolan koulusta ja päiväkodista muodostuu paikka, joka itsessään motivoi lapsia oppimiseen ja kasvuun sekä muodostuu yhteiseksi kohtaamispaikaksi koko alueen asukkaille.

Näkökulma tilojen suunnitteluun on käyttäjälähtöinen. Pedagogisen suunnitelman perusteena on ollut opettajien ja oppilaiden sekä kasvattajien, lasten ja huoltajien näkemyksien hyödyntäminen. Myös suunnittelun edetessä toivotaan, että niin henkilöstö, lapset kuin huoltajat pääsevät mukaan suunnittelemaan esimerkiksi pihoja ja viheralueita sekä sisätilojen toiminnallisuutta ja sisustusta kalusteineen. Pedagoginen työryhmä on käynyt vierailuilla eri kokoonpanoilla eri kohteissa. Suunnitteluryhmään on kuulunut seuraavat jäsenet:

Kaisa Kaarre, Veikkolan ja Haapajärven päiväkotien johtaja (Veikkola)
 Leila Kurki, opetustoimenjohtaja
 Hanne Nylund, rakennuttajainsinööri, YT, rakennushankkeiden hankeryhmien pj
 Jussi Roms, Veikkolan koulun rehtori (Veikkola)
 Antti Sankala, TVT-suunnittelija
 Raili Santavuori, varhaiskasvatuksen johtaja
 Mirja Toivonen, varhaiskasvatuksen palveluohjaaja
 Eeva Viitala, suunnittelupäällikkö, sihteeri
 Eero Väätäinen, konsultti, pedagogisten hankeryhmien puheenjohtaja

Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat keskeinen lapsia, nuoria ja heidän perheitään koskeva palvelu. Lapsuuden ja nuoruuden merkityksen ymmärtäminen sekä tietämys lapsen ja nuoren kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta ovat pedagogisen toiminnan perustaa. Yhtä tärkeää on tuntea jokainen lapsi ja ottaa huomioon hänen yksilöllinen kehityksensä. Varhaiskasvatus ja siihen sisältyvä esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Lasten ja nuorten oppimisympäristöstä tulee luontevasti laaja-alaisempi, kun eri ikäryhmät ovat läsnä saman alueen sisällä. Varhaiskasvatuksen kannalta koulun läheisyys vähentää kouluympäristöön siirtymiseen liittyviä muutospelkoja lapsessa. Varhaiskasvatuksessa oleva lapsi tottuu näkemään myös kouluikäisiä lapsia, kun koulu on rakennuksena läsnä päiväkodin arjessa. Lapsella voi olla vanhempia sisarusia, jotka ovat jo aloittaneet koulunkäynnin saman alueen sisällä. Perusopetuksen kannalta päiväkodin läheisyys vahvistaa tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja koulun välillä. Tämä helpottaa lapsen sujuvaa siirtymistä oppimispolulla.

Tulevaisuuden päiväkodeissa ja koulussa oppimisympäristöt muuttuvat. Uudesta oppimisympäristöstä on tarkoitus rakentaa tiloiltaan monipuolinen, monikäyttöinen, erilaiset työtavat mahdollistava, joustava, muunneltava ja yksilöllisen oppimisen mahdollistava kokonaisuus. Rakennuksessa on muunneltavuutta ja läpinäkyvyyttä. Tulevaisuudessa painotetaan muun muassa ilmiöoppimista ja monialaisia opintokokonaisuuksia. Oppimisympäristöjä suunnitellaan avoimemmaksi. Avoin ja muuttuva oppimisympäristö ei ole avotila, vaan pedagogisesti suunniteltu ja rytmitetty työskentely- ja opiskelutila. Avoimessa ja muuntuvassa oppimisympäristössä tulee

kiinnittää akustiikkaan ja valaistukseen erityistä huomiota. Ryhmätyö ja yhdessä tekeminen korostuu kaiken ikäisten tekemisessä. Oppimisympäristöissä pyritään saamaan kaikki mahdollinen tila oppimisen tilaksi mm. käytävät (kuvassa 1 esimerkki, miten käytävä tilat voidaan hyödyntää ja ottaa oppimistiloiksi). Tällöin tarvitaan monitilaratkaisuja erilaisia oppimis- ja työskentelytarpeita varten (ryhmä-, pienryhmä-, pari-, yksilö- ja hiljaisen työskentelyn tiloja/ julkiset tilat, puolijulkiset tilat, puoliyksityiset tilat ja yksityiset tilat).

Kuva 1: Käytävätilojen muuttaminen oppimiselle

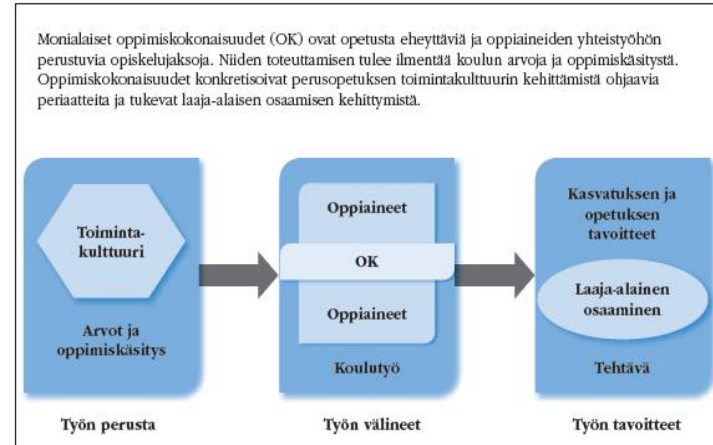
2 Oppimisympäristöt ja monipuoliset työtavat

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja uusissa opetussuunnitelmissa oppimiskäsitys korostaa lapsen roolia aktiivisena toimijana ja sitä, että lapsi oppii vuorovaikutuksessa muiden lasten ja aikuisten sekä lähiympäristön kanssa. Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monitahoisia ja joustavia kokonaisuuksia. Ne tarjoavat mahdollisuuksia leikkiin, luoviin ratkaisuihin ja asioiden monipuoliseen tarkasteluun lapsia motivoivia ja toiminnallisia työtapoja käyttäen. Oppimisympäristöissä edistetään lasten kielellistä kehitystä ja kielitietoisuutta sekä tuodaan näkyväksi kulttuurista moninaisuutta.

Uudet tilat myös joustavat eri tilanteissa tapahtuviin lapsimäärämuutoksiin tai päiväkotitilojen käyttötarkoituksen muuttamisen esimerkiksi alkuopetukselle, aamu- ja iltapäivä- tai avoimelle toiminnalle. Tilaratkaisut, kalusteet, varusteet ja välineet tukevat opetuksen pedagogista kehittämistä ja lasten aktiivista osallistumista. Oppimisympäristön tulee tukea yksilön ja yhteisön kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta sekä tarjota mahdollisuuksia luoviin ratkaisuihin sekä asioiden tarkasteluun ja tutkimiseen eri näkökulmista. Oppimisympäristö -käsite sisältää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön. Oppimisympäristöjä kehitetään siten, että varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Ergonomia, ekologisuus, viihtyisyys, esteettömyys, järjestys, siisteys, sisäilman laatu sekä tilojen valaistus ja akustiikka otetaan huomioon oppimisympäristöjä rakennettaessa ja kehitettäessä.

Kuva 2: Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta (Helin, 2016)

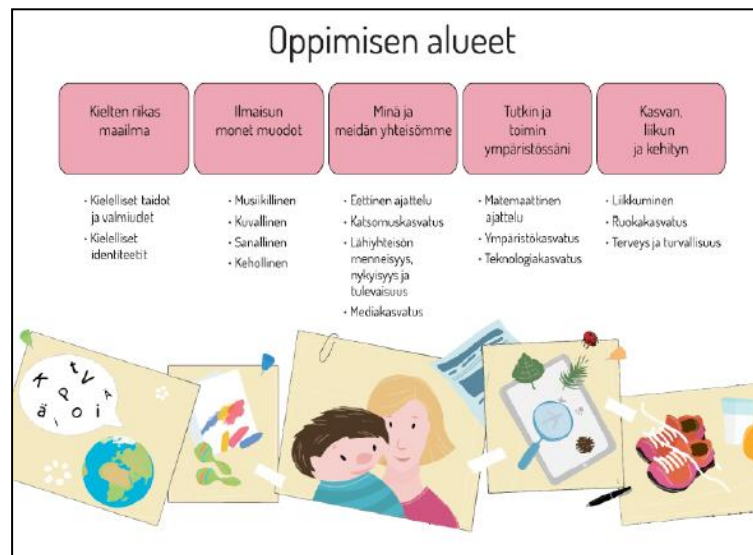
Kuva 3: Monialaiset oppimiskokonaisuudet (Perusopetuksen ops perusteet 2014)

Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat lasten aktiivisuutta, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja ja tasa-arvoa. Oppimisympäristöinä käytetään ulko- ja sisätiloja, lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä. Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa käytetään ja sovelletaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi hyödynnetään eri yhteistyökumppaneiden, kuten kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat lapsille kokonaisvaltaisen oppimisympäristön ja kannustavat aktiiviseen, yhteisölliseen ja itsenäiseen oppimiseen.

2.1 Työtavat varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa: leikin, liikun, tutkin, ilmaisen

Työtapojen valintaa ohjaavat varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten ikä, tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Toiminnalliset sekä luovuutta ja osallisuutta edistävät työtavat ovat lapsille luontevia oppimisen tapoja. Tällaisia ovat esimerkiksi lasten omaehtoinen ja ohjattu leikki, tutkiminen, liikkuminen sekä taiteellinen kokeminen ja ilmaisu. Monipuoliset työtavat ovat sekä oppimisen väline että opetteluun kohde, joita hyödynnetään eri oppimisen alueissa (kuva 4). Tämän vuoksi on tärkeää, että henkilöstö ohjaa lapsia kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja erikokoisissa ryhmissä sekä itsenäisesti. Työskennellessä lapsia rohkaistaan kyselemään ja ihmettelemään sekä päättämään ja ratkaisemaan ongelmia yhdessä.

Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristöissä on riittävästi erilaisia leikkiin ja opetteluun soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä mahdollisuuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa. Toimivat oppimisympäristöt tarjoavat tilaisuuksia eriyttää lasten työskentelyä. Onnistumisen kokemuksilla ja kannustavalla palautteella tuetaan lasten myönteisen itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on, että lasten halu kokeilla ja opetella vahvistuu ja heille syntyy luottamus siihen, että he pystyvät oppimaan uutta. Oppimisympäristön tulee tukea lasten luontaista uteliaisuutta ja oppimisen halua sekä ohjata leikkiin, fyysiseen aktiivisuuteen, tutkimiseen sekä taiteelliseen ilmaisuun ja kokemiseen. Lapsilla tulee olla mahdollisuus tutkia maailmaa kaikilla aisteillaan ja koko kehollaan. Oppimisympäristöt tarjoavat lapsille vaihtoehtoja mieluisaan tekemiseen, monipuoliseen ja vauhdikkaaseen liikkumiseen, leikkeihin ja peleihin sekä rauhalliseen oleiluun ja lepoon. Lasten ideat, leikit ja heidän tekemänsä työt näkyvät oppimisympäristöissä.

Kuva 4: *Oppimisen alueet varhaiskasvatuksessa (Helin 2016)*

Leikin

Leikki on varhaiskasvatukseen lasten oppimiselle merkityksellistä. Tämä tulee huomioida muun muassa erikokoisia ja –tyyppisiä tiloja tarjoamalla sekä luomalla koko rakennus pihalueineen oppimisen käyttöön. Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä havainnolliset, lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toimintaa. Suunnittelussa tulee huomioida, että tilat ovat leikilliset ja luovat.

Tilat suunnitellaan niin, että pitkäkestoinen leikki mahdollistuu. Kun ruokailu tapahtuu monitoimisalissa, ei leikkejä tarvitse siivota ryhmistä. Myös taide- ja tutkimusprojekteille on hyvä olla omat tilansa. Lasten käytössä tulee olla riittävästi monipuolisia ja turvallisia tiloja sekä leikki- ja toimintavälineitä, ja niissä on tarvittaessa huomioitava lasten yksilölliset tuen tarpeet. Tieto- ja viestintäteknologia on osa monipuolista ja lasta osallistavaa oppimisympäristöä.

Liikun

Lapsella on tarve ja oikeus liikkua joka päivä. Lapsen päivittäisen vähintään kolmen tunnin fyysisen aktiivisuuden suositus koostuu kuormittavuudeltaan monipuolisesta liikkumisesta: kevyestä liikunnasta ja reippaasta ulkoilusta sekä erittäin vauhdikkaasta fyysisestä aktiivisuudesta. Päivittäinen liikunta on lapselle yhtä tärkeää kuin riittävä uni ja terveellinen ravinto. Lapselle tulee antaa mahdollisuus myös rentoutumiseen ja rauhoittumiseen. Välineet ja lelut kiehtovat lasta. Ne kannustavat liikkumaan ja monipuolistavat samalla lapsen kehollisia kokemuksia ja elämyksiä. Tukea tarvitseville lapsille tulee tarjota välineitä, jotka mahdollistavat ja helpottavat heidän liikkumistaan.

Tavoitteena on, että jokaisen lapsen oikeus päivittäiseen leikkiin ja muuhun liikkumiseen toteutuu varhaiskasvatuksen aikana. Varhaiskasvatushenkilöstö suunnittelee lapsen varhaiskasvatuksen ja lapsen toiminnan niin, että hänellä on mahdollisuus saavuttaa fyysisen aktiivisuuden suositukset myös varhaiskasvatuksessa. Lapset ulkoilevat joka päivä ja varhaiskasvatushenkilöstö kannustaa heitä fyysisesti aktiivisiin leikkeihin luomalla monipuolisia ja innostavia leikki- ja oppimisympäristöjä. Omaehtoisen leikin aikana lapsi saa käyttää vapaasti liikkumiseen innostavia monipuolisia välineitä.

Tutkin

Lapsi on luontaisesti utelias. Aikuinen tukee tätä luontaista uteliaisuutta suunnittelemalla toimintaa ja järjestämällä oppimisympäristöä niin, että lapsi saa tilaisuuksia ja aikaa tapahtumien ja ilmiöiden tutkimiseen yksin, pienryhmässä ja/tai vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa. Lapsilla tulee olla mahdollisuus tutkia maailmaa kaikilla aisteillaan ja koko kehollaan sekä kokeilla erilaisia työtapoja. Työtapojen vaihteleva käyttö tarjoaa eri-ikäisille ja eri tavoin oppiville lapsille onnistumisen kokemuksia. Monipuoliset työtavat edellyttävät monipuolisia oppimisympäristöjä. Päiväkodin kalustamisessa tulee huomioida tutkimisen näkökulma hankkimalla muun muassa tutkimuspöytiä ja-välineitä.

Ilmaisen

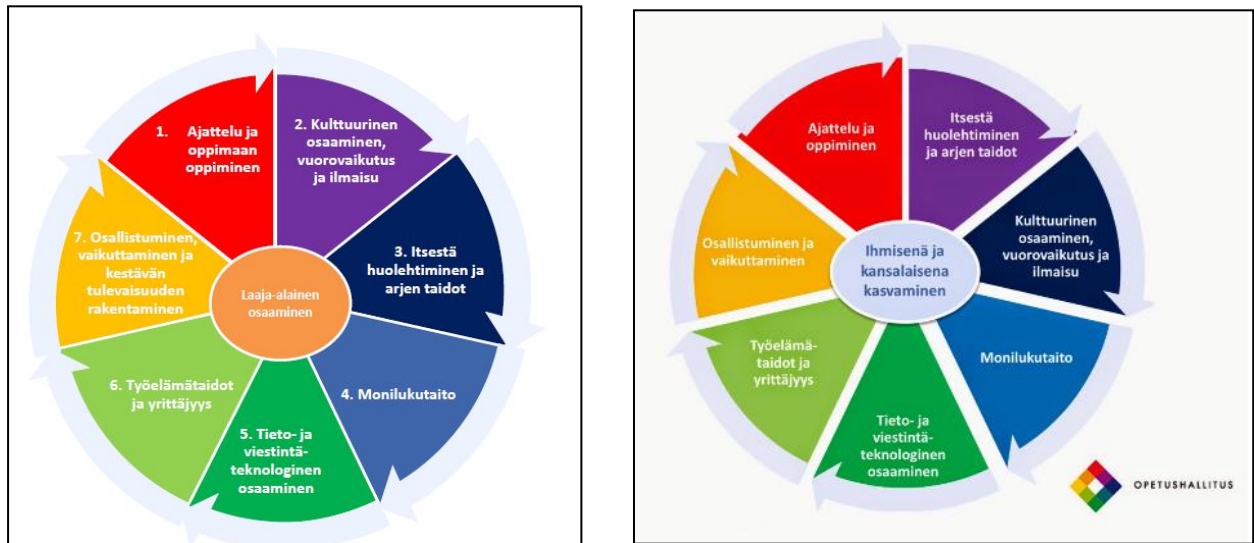
Uusi rakennus täyttää lapsen esteettiset tarpeet hyvällä arkkitehtuurillaan. Luovuuteen kannustetaan erilaisilla esteettisillä ratkaisulla. Rakennuksessa on lapsen mielenkiinnon herättäviä yksityiskohtia ja se tarjoaa myös ympäristöineen avaruudellisen hahmottamisen kokemuksia -korkeaa ja matalaa, pitkää ja leveää lapsen mittakaavassa. Myös pintamateriaalit ovat monipuolisia sekä kestäviä ja helposti puhtaana pidettäviä. Tilojen tulee mahdollistaa myös erilaisten oppimisen tuotosten näyttelyn ja esilläpidon helposti, esteettisesti ja lapsilähtöisesti. Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen. Heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä. Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille onnistumisen kokemuksia sekä vahvistaa vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa.

2.2 Työtavat perusopetuksessa: kokemuksellisuus, toiminnallisuus, eri aistien käyttö, liikkuminen sekä itseohjautuvuus ja ryhmään kuulumisen tunne

Koulun työtavat ja toimintakulttuuri vaikuttavat kasvatukseen ja opetukseen ja sitä kautta oppimiseen. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimisella asetetut tavoitteet sekä oppilaisen tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Oppimisen ilo, mielekkyyden sekä pysyvyyden kokemus oppimisympäristössä ovat keskeisiä oppijan aktiivisen toimijuuden sekä osallisuuden syntymiselle. Olennaista on oppilaan käsitys itsestään sekä omasta kyvykkyydestään ja pystyvyydestään, joka rakentuu koulupäivien aikana erilaisissa toiminnoissa. Työtapojen vaihtelu tukee ja ohjaa opetusryhmän ja jokaisen oppilaan oppimista.

Oppiminen on aktiivista ja päämääräsuuntautunutta, ongelmanratkaisua sisältävää toimintaa, jossa elämyksillä ja tunteilla on keskeinen merkitys. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat sekä eri aistien käyttö ja liikkuminen lisäävät oppimisen elämyksellisyyttä ja vahvistavat motivaatiota. Samoihin oppimisen prosesseihin voi kytkeytyä erilaisia vaiheita: itsenäistä ja yhteisöllistä työskentelyä, fyysisiä ja virtuaalisia kohtaamisia, rauhoittumista ja aktiivista toimintaa. Luova toiminta sekä muut taiteelliset ilmaisukeinot edistävät oppilaiden kasvua itsensä tunteviksi, itsetunnon terveiksi ja luoviksi ihmisiksi.

Uudet opetussuunnitelmat korostavat oppiaineiden opetuksessa laaja-alaista osaamista, joka rakentuu eri näkökulmista. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin kuuluvat ajattelun ja oppimisen taidot, vuorovaikutus- ja ilmaisutaidot sekä monilukutaito, jolla tarkoitetaan taitoa tuottaa ja tulkita erilaisia tekstejä. Laaja-alaiseen osaamiseen kuuluvat myös arjen taidot ja itsestä huolehtiminen. Lisäksi laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin sisältyvät tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen, työelämätaidot ja yrittäjyys sekä yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen taidot. (Kuvat 5a ja b).

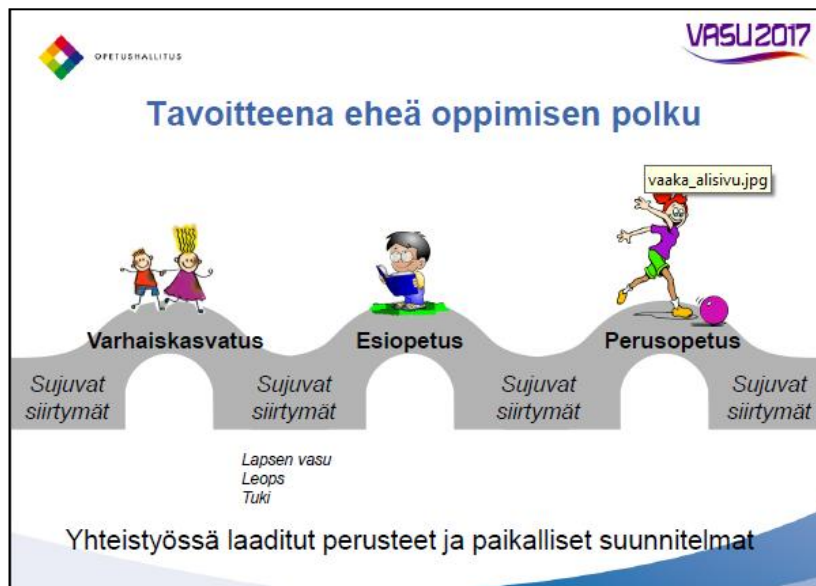
Kuva 5a: Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa (2014) ja kuva 5b: Laaja-alaiset taidot perusopetuksessa (2014)

Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia, monipuolisia työtapoja ja painotetaan tutkivaa, toiminnallista, ilmiöpohjaista ja ongelmalähtöistä työskentelyä. Oppimisen kannalta tärkeitä ovat tiedon hankkimisen, käsittelyn, analysoimisen, esittämisen, soveltamisen, yhdistelemisen, arvioinnin ja luomisen taidot. Tutkiva ja ongelmalähtöinen työskentely, leikki, mielikuvituksen käyttö ja taiteellinen toiminta edistävät käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista, kriittistä ja luovaa ajattelua sekä taitoa soveltaa osaamista. Monipuolinen ja tarkoituksenmukainen tieto- ja viestintätekniikan käyttö lisää oppilaiden mahdollisuuksia kehittää työskentelyään ja verkostoitumistaitojaan. Siten valmiudet tiedon omatoimiseen, vuorovaikutteiseen ja kriittiseen hankintaan, käsittelyyn ja luovaan tuottamiseen karttavat. Työtapojen valinnassa hyödynnetään pelien ja pelillisyyden tarjoamat mahdollisuudet. Työtavat suunnitellaan vuorovaikutuksessa opettajien ja oppilaiden kesken siten, että ne tukevat monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, oppilaan kehittymistä elinikäisenä oppijana sekä antavat mahdollisuuksia kasvuun yhteisön jäsenenä. (Kuva 3.)

2.3 Lapsen yhtenäinen oppimispolku

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista. Yhteistyö huoltajien kanssa ja keskinäisen luottamuksen rakentaminen on tärkeitä. Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet otetaan huomioon. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin tuki turvataan koulun aloitusvaiheessa ja tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet. Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. Heitä rohkaistaan liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa (Kirkkonummen perusopetussuunnitelma luku 14.1)

Veikkolan päiväkotia mahdollistaa lapsen yhtenäisen oppimispolun (kuva 6), jossa lapsi voi jatkaa samassa yksikössä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen sekä siitä sujuvasti perusopetukseen Veikkolan ja Vuorenmäen kouluihin. Nivelvaihe esiopetuksesta alkuopetukseen – prosessikuvauksen mukainen yhteistyö varmistaa lapsen yhtenäisen oppimispolun Kirkkonummella. Esiopetuksessa alkanutta kasvatuskumppanuutta jatketaan hyvänä kodin ja koulun yhteistyönä alkuopetuksessa

Kuva 6: Eheä oppimisen polku (Helin 2016)

Veikkolan yhtenäisessä peruskoulussa on oppilaan koko koulupolun kattava yhtenäinen toimintakulttuuri. Koulun rakenteet ja toiminta suunnitellaan ja toteutetaan niin, että ne tukevat aineenopettajien ja luokanopettajien tiivistä ja arjessa näkyvää yhteistyötä, joka puolestaan edesauttaa oppilaan yhtenäisen koulupolun muodostumista. Kaikessa toiminnassa korostetaan oppilaiden osallisuutta. Huoltajat osallistetaan koulun toimintakulttuurin kehittämiseen mm. vanhempainyhdistysten, erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien sekä luokkatoimikuntien toiminnan kautta.

Perusopetuksen opetussuunnitelma on laadittu yhteneväiseksi esiopetuksesta toiselle asteelle. Näin on varmistettu, että oppilaan koulupolku jatkuu katkeamattoman esiopetuksesta toiselle asteelle siirtymiseen saakka. Veikkolan koulun toimintakulttuuri ja yhteisesti sovitut toimintamallit mahdollistavat jouhevan ja oppilaslähtöisen toiminnan myös nivelvaiheissa. Peruskoulussa vuosiluokkien 2 ja 3 siirtymävaiheessa varmistetaan riittävän tiedon siirtyminen toisen luokanopettajalta ja muilta mahdollisilta yhteistyötahoilta kolmannen luokan opettajalle. Siirtymävaiheessa on tärkeä varmistaa opiskelun edellyttämien perustaitojen hallinta ja vahvistaa kunkin oppilaan itseluottamusta koululaisena. Myös itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitojen kehittäminen sekä vastuullisuuteen oppiminen tulevat entistä tärkeämmiksi.

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle tarkoittaa oppilaille aineenopetusjärjestelmään siirtymistä, mikä edellyttää koulun tai koulujen henkilöstön suunnitelmallista yhteistyötä, opetuksen kannalta tarpeellisen tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjainten asiakirjojen tuntemista. Siirtymä tarkoittaa oppilaille usein uuteen ryhmään sopeutumista, uusiin opettajiin ja ympäristöihin tutustumista.

Perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa oppilaat suuntautuvat jatko-opintoihin ja tekevät päätöksiä koulutus- ja uravalinnoistaan. Siirtymä edellyttää suunnitelmallista ja monialaista yhteistyötä sekä vuorovaikutusta oppilaiden ja huoltajien kanssa. Mukana ovat myös toiseen asteen koulutusta tarjoavat oppilaitokset. Tavoitteena on antaa oppilaille mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen sekä turvata opiskelun edellytykset ja hyvinvointi.

3 Tilojen suunnittelu

3.1 Tilojen terveellisyys ja turvallisuus

Turvallisuus huomioidaan sekä rakennuksen tila- ja toiminta-ratkaisuissa, että pihojen suunnittelussa, rytmityksessä ja toiminnallisuudessa ikäkaudet huomioiden. Myös varusteluissa, materiaaleissa ja välineissä huomioidaan turvallisuuskulma. Lasten reviiri kasvaa vähitellen oppimispolun edetessä. Rakennuksen riittävät ja tarkoituksenmukaiset tilat tukevat lasten hyvinvointia. Turvallisuuden edistämiseen kuuluu myös tapaturmien ehkäisy. Näköyhteys eri tilojen välillä on tärkeä ja luontevaa liikkumista tulee voida tapahtua kaikkialla.

Liikennevirrat sisällä ja ulkona ovat hallittuja. Sisä- ja ulkotilat suunnitellaan selkeiksi ja siten, ettei jää katvealueita. Tällöin tiloja on helppo valvoa. Rakennus on avoin ja valoisa. Lasiseinät ja sisäikkunat ovat hyvä ratkaisu valvottavuuden parantamiseksi. Ikkunoita/seiniä voi tarpeen mukaan peittää erilaisin kaihdiratkaisuin. Piha liittyy ikkunoiden kautta sisätiloihin ja nämä muodostavat yhdessä visuaalisen kokonaisuuden. Käytävien sijasta liikkuminen tapahtuu toimintaulojen (torien) kautta, ja kaikki mahdolliset tilat ovat oppimista varten.

Käytännön esimerkkejä:

- tilat ovat sopivia kaikille, huolimatta siitä minkälaisesta tuen tarpeesta on kyse, erilaiset oppijat otetaan huomioon tilojen suunnittelussa
- pienryhmätoiminnan tilat tulee olla sellaisia, jotka lisäävät vuorovaikutusta.
- avaria ja muunneltavia tiloja, joita on mahdollisuus myös rajata tarpeen mukaan.
- kankaiset sormisuojat päiväkodissa (Itä-Hakkila)
- rauhallisuus, kiireettömyys, akustisesti miellyttävä tunnelma

3.2 Tilojen esteettömyys, ergonomia ja kestävä elämäntapa

Tiloja suunniteltaessa ja rakentaessa tulee huomioida monikäyttöisyys ja muunneltavuus. Rakennuksen elinkaaren aikana ryhmien koot ja ikäjakauma saattavat vaihdella. Oppimisympäristöissä tulee voida toteuttaa monenlaista pedagogista toimintaa. Jotta tilojen muunneltavuus lisääntyy, tulee huomioida kaikissa tiloissa eri ikäiset käyttäjät. Tilat tulee pyrkiä rakentamaan siten, että päiväkodin tiloja on helppo muuttaa koulun tiloiksi ja päinvastoin.

Oppiminen on yksilöllistä. Rakennuksen suunnittelussa huomioidaan eri tahdissa ja eri tavoilla oppivat lapset. Tilojen tulee mahdollistaa lasten jakautuminen eri kokosiin ryhmiin sekä sopia erilaisiin tilanteisiin. Tilat antavat myös erilaisia mahdollisuuksia lapselle löytää itselle sopivia keinoja hallita erilaisia tunnetiloja ja rauhoittua.

Rakenteiden, materiaalien, kalusteiden ja kiinteiden varusteiden tulee olla kulutusta kestäviä, helposti puhdistettavia sekä ergonomisesti suunniteltuja. Ulko- ja sisätilojen esteettömyys tulee huomioida suunnittelussa (wc:t, luiskat, väljät kulkuväylät, pinnat, porrasaskelmien etureunan kontrastit, akustiikka, opasteet, valaistus, hissi kerrosten välillä jne). Säädeltävyys kalusteissa lisää myös muunneltavuutta ja sopivuutta eri ikäisille ja eri tilanteisiin. Oppimisessa käytetään ajanmukaisia teknologioita, muunneltavia ja joustavia tilaratkaisuja kalusteineen ja välineineen sekä vaihtelevia työtapoja. Kestävää elämän tapaa tukee myös se, että monia välineistöjä ei tarvita, jos niille on hyvät kuljetuskärryt.

Käytännön esimerkkejä:

- esteettömyys: tilat kaikille sopivia, huolimatta siitä, minkälaisesta tuen tarpeesta on kyse (esim. valaistus, äänet aistiyliherkkien näkökulmasta)
- esim. majat rauhoittumiseen, rauhalliseen työskentelyyn

- harmoninen värimaailma, ympäristön värikoodit, tiloissa on luonnon valoa ja puupintoja, tilat kauniit ja värikkäät, mutta harmoniset (ei liikaa värejä), valon ja varjon käyttö, valöörit
- tilat ja reitit ovat selkeitä, esteettämiä ja turvallisia, tilojen havainnointia helpottaa tilojen rajaaminen ja jäsentely kontrastien avulla
- opasteet kaikkialla samalla fontilla (tyyppikirjaimilla)
- kierrätys huomioitu, lajittelu mahdollistettu kaikissa toimintatiloissa
- kestävän kehityksen ja tulevaisuuden huomioonottaminen kaikessa toiminnassa, hankinnoissa, rakennussuunnittelussa

3.3 Tilojen hyvä valaistus ja akustiikka

Kaikissa tiloissa tulee olla toiminta- ja työskentelyedellytykset turvaava valon määrä. Valaistusta on hyvä pystyä säätelemään kulloisenkin tarpeen mukaan. Vuodenaikojen vaihtelu tulee huomioida esimerkiksi siten, että luonnonvalo pääsee sisään, muttei häikäise. Ikkunoiden lasiväleihin asennetaan tarvittaessa sälekaihtimet. Pihan hyvään valaistukseen tulee suunnittelussa kiinnittää erityistä huomiota.

Käytännön esimerkkejä:

- tilojen valaiseminen monella eri tavalla ja säädeltävyys valaistuksessa (tärkeää näkemisen ja keskittymisen kannalta) → ledit (värin lämpötilan ja voimakkuuden mahdollistava valaistus esim. aamulla kirkas 4000 kelviniä ja illalla lämmin himmeä 2000 kelviniä)
- kontrastit, tarkasti mietitty värimaailma
- materiaalivalinnat (lattiat, seinät, kalusteet – monipuoliset pinnat)
- valaistus sellainen, että voi olla myös hämärässä tai ihan pimeässä (ei yhtenäistä loisteputkivalaistusta kaikissa tiloissa)
- visuaalisesti aisteja ruokkiva

Avoimessa ja muuntuvassa oppimisympäristössä tulee kiinnittää erityistä huomiota akustiikkaan. On tärkeää luoda rakennus, jossa on rauhallinen äänimaailma ilman, että siellä tarvitsee olla hiljaa. Hyvä akustiikka tukee osaltaan oppimista. Tilassa, jossa on paljon henkilöitä yhtä aikaa, syntyy väkisinkin aina taustamelua. Jakoseinien lisäksi on hyvä olla käytettävissä akustisia siirrettäviä sisustusseiniä/ kalusteita, jolloin tilaa voidaan jakaa entisestään. Materiaalivalinnoissa (esim. pintamateriaalit, sisustusmateriaalit, kalustemateriaalit) huomioidaan akustiikka, jotta voidaan vaikuttaa äänimaailmaan mahdollisimman hyvin.

4 Veikkolan päiväkoti

Uusi rakennus tarjoaa modernit, ergonomiset, terveelliset ja turvalliset tilat 6:lle päiväkoti- ja esiopetusryhmälle sekä kerholle. Yksi ryhmätiloista on helposti muokattavissa avoimelle toiminnalle (asukaspuisto). Uusi päiväkoti mahdollistaa lapsille sekä varhaiskasvatus- että esiopetus-suunnitelmien mukaisen toiminnan, joka koostuu monipuolisesta liikkumisesta, musiikin, kuvataiteen, kädentaitojen harjoittamisesta, tieto- ja viestintäteknologian käytöstä ja yhteisöllisestä oppimisesta. Tilassa toteutuvat esteettömyys, ergonomia, hyvä tilojen valaistus ja akustiikka sekä terve sisäilman laatu. Lapsilla tulee olla mahdollisuus lepoon, monipuoliseen ravintoon sekä leikkiin ja fyysiseen aktiivisuuteen sisällä ja ulkona. Lisäksi lapsella on mahdollisuus tutustua vähitellen lähistön oppimisympäristöön ja laajentaa reviiriään oman ikätasonsa mukaan. (katso myös luvut 3 ja 5).

Uuden päiväkodin suunnitelmassa tulee ottaa huomioon uuden varhaiskasvatuslain (2015), varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016) ja Kirkkonummen esiopetussuunnitelman

(2016) mukanaan tuomat muutosvaatimukset toiminnalle ja oppimisympäristölle. Varhaiskasvatustilain (2015) mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista. Tavoitteena on myös toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset sekä varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö. Edellä mainitut suunnitelmat korostavat lapsen osallisuutta ja pienryhmätoimintaa. Toiminta pedagogisesti tarkoituksenmukaisissa ryhmissä edistää lasten ja henkilöstön keskittymistä sekä lapsilähtöistä toimintaa. Oppimisympäristön tuleekin mahdollistaa se, että päivän aikana toimitaan kiireettömästi ja keskittymistä edistävässä ympäristössä. Lapsen hyvinvointia edistetään antamalla mahdollisuus päivän aikana rauhoittumiseen ja lepoon. Lisäksi varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suosituksissa (2016) todetaan, että lapsella on synnynnäinen tarve olla fyysisesti aktiivinen ja että liikunnallinen elämäntapa alkaa kehittyä jo varhain lapsuudessa, joten liikkumiseen innostavaa oppimisympäristöön tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Varhaiskasvatus toteutuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutena, jonka kokonaisuus painottuu eri tavoin eri ikäisillä lapsilla. Suunnitteilla oleva Veikkolan päiväkotiryhmän päiväkotiryhmän päiväkotiryhmä, josta varataan esiopetukseen 2 ryhmää. Mitoituksellinen paikkamäärä päiväkodissa on n. 140. Henkilökunnan määrä on 25. **Kerhoryhmälle** varataan yksi pienryhmätila. Kerhoryhmä toimii alueella kotihoidossa olevien 2 - 5-vuotiaiden lasten ”kohtaamispaikkana”/”vertaisryhmänä”. Kerhoryhmän koko on maksimissaan 13 lasta ja 2 kasvattajaa. Kerhot hyödyntävät myös muita päiväkodin toiminnallisia tiloja.

Päiväkodin sali on otettavissa myös ilta- ja viikonloppukäyttöön alueen asukkaille ja urheiluseuroille. Tällainen toiminta lisää alueen yhteisöllisyyttä ja rakennuksen käyttöaste kasvaa. Yhteisöllisyyttä lisää myös monipuolinen leikki- ja liikunta-piha-alue. Toiminnoiltaan moninainen piha houkuttelee eri ikäisiä myös iltaisin ja viikonloppuisin ulkoilemaan yhdessä. Päiväkodin tilat rakennetaan siten, että ne soveltuvat 0-8-vuotiaiden käyttöön tarpeen mukaan, joten tilojen tulee olla monikäyttöisiä, muuntuvia ja turvallisia sekä tukea vuorovaikutusta ja yhteisöllisyyttä.

4.1 Sisätilat

Uusi päiväkotiryhmä tulee suunnitella lapsen mittakaavaiseksi ja siten, että kullakin ryhmällä on omat kotoiset tilansa ja myös yhteiset tilat. Tilojen suunnittelussa tulee korostua toiminnallisuus ja joustavuus, kuitenkin niin, että toiminnot on jaettu niin, että pohjaratkaisu on selkeä. Erikokoiset tilat mahdollistavat erityyppisiä oppimisympäristöjä. Päiväkotirakennus on kaksikerroksinen. Päiväkotiryhmät asettuvat kahteen kerrokseen siten, että pienimmät lapset ryhmät sijaitsevat 1 kerroksessa, ja isompien lasten ryhmät ja esiopetusryhmät sekä avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta sijaitsevat toisessa kerroksessa. Päiväkotiryhmät on sijoitettu kerroksissa siten, että ryhmien akustinen eristäminen muista ryhmistä ja yhteistiloista on mahdollista.

Siirtymistilanteiden helpottamiseksi, eteistilojen tulee olla käytännölliset ja jokaisen lapsen tulee löytää omat vaatteet ja jalkineet helposti. Kuraeteisessä tulee olla tarpeeksi tilaa vaatteiden ripustukseen ja kuivaukseen. Vaatteiden huuhtelu tulee olla helppoa ja nopeaa. Kuivauskaappeja tulee olla tarpeeksi tai vaatteiden kuivauksen tulee tapahtua kuraeteisessä jollakin muulla tavalla (esim. lattialämmitys, erikseen kytkettävä lämpöpuhallin). Eteistilassa tulee olla toimiva naulakkoratkaisu lasten vaatteiden ja tavaroiden säilytykseen. Myös kasvattajien ulkovaatteiden säilytykselle tulee olla omat naulakkonsa. Eteisaula ei ole perinteistä käytävää, vaan osa laajenevaa, toiminnallista tilaa. Se toimii myös kohtaamispaikkana lapsille, vanhemmille ja henkilökunnalle.

Wc-tilojen on tuettava sitä tavoitetta, että lapset oppivat huolehtimaan omasta siisteydestään itsenäisesti. Lisäksi tulee olla tila suurehkolle hoitopöydälle ja isolle pesualtaalle, jotka ovat tärkeitä pienten lasten hoidossa.

Jokaisella lapsiryhmällä on niin sanottu kotialueensa (kotihuoneensa), jossa kokoonnutaan, leikitään ja pelataan niin pöydän äärellä kuin lattialla. Ainoastaan pienten ryhmiin varataan ruokailuja varten tarvittavat määrät pöytiä ja tuoleja, muutoin ryhmätiloja ei yli kalusteta, jotta lapsille jää tilaa liikkua ja leikkiä. Lepohuoneet sijoitetaan siten, että tarvittaessa kaksi lepoaunetta voidaan yhdistää kahden ryhmän yhteiseen käyttöön. Lepohuoneiden väliin tarvitaan väliovi tai hyvin ääntä eristävä, helppokäyttöinen siirtoseinä. Lepoaikojen ulkopuolella tilaa käytetään leikki- ja liikuntapaikkana, joten tilaan tulee suunnitella esimerkiksi kattoon kiinnitettäviä liikuntavälineitä. Kaappisänkyjä tulee suunnitella jokaiselle nukkujalle siten, että kasvattaja pääsee jokaisen vuoteen viereen ainakin toiselta puolelta.

Päiväkotiryhmät on sijoitettu siten, että ryhmien akustinen eristäminen muista ryhmistä ja yhteis-tiloista on mahdollista. Tilojen tulee mahdollistaa lasten jakautuminen eri kokoiisiin ryhmiin sekä sopia erilaisiin tilanteisiin: samaan aikaan voi olla meneillään rauhallinen lukuhetki, keskustelu vanhempien kanssa ja äänekäs liikuntahetki. Jakoseinien lisäksi on hyvä olla käytettävissä akustisia siirrettäviä sisustusseiniä/ kalusteita, jolloin tilaa voidaan jakaa entisestään.

Lisäksi ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa on päiväkodin ja avoimen varhaiskasvatuksen muita yhteisiä tiloja, joita voi käyttää pienryhmätoimintaan. Nämä tilat on sijoitettu siten, että tiloja voi käyttää häiritsemättä varsinaisten päiväkotiryhmien toimintaa. Nämä pienryhmätilat tulee suunnitella monipuolista käyttöä varten, jotta ne sopivat lasten työskentelyyn sekä keskustelujen ja kokousten järjestämiseen.

1 kerroksessa on päiväkodin toiminnan kannalta keskeiset yhteistilat: sali liikuntaa ja leikkejä varten sekä päiväkodin yhteinen monitoimitila, jota käytetään ruokasalina 3 – 6 vuotiaiden lasten ruokailuissa. Pienimmät 1-2-vuotiaat lapset syövät omissa ryhmissään. Ruokailutilan läheisyydessä on myös kotikeittiö, joka jossa lapset voivat opetella ruoanlaittoa ja leivontaa. Sali on tarkoitettu lasten leikkejä ja liikuntaa varten ja ruokailutilassa voi ruokailuaikojen ulkopuolella järjestää päiväkodin muuta toimintaa pöytien ääressä. Nämä yhteiset tilat toimivat rakennuksen sydämenä, eräänlaisena talon sisäisenä torina, jossa lapset ja aikuiset kohtaavat toisensa varsinaisten päiväkotiryhmien ulkopuolella. Koska ruokailutilaa käytetään myös muuhun lasten toimintaan, vanhempainiltoihin ja kokouksiin, sen tulee sijaita keskeisellä paikalla. Akustiikkaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, niin rakenteissa kuin kalusteissa, jota tila on viihtyisä ja rauhallinen monikäyttöisyydestään huolimatta. Myös sisustusta suunniteltaessa tulee miettiä sermejä, joilla voidaan jakaa tilaa pienempiin osiin.

Ensimmäisen kerroksen liikuntasali voi toimia myös juhlatilana, koulutustilana ja iltakäytön tilana. Rakennuksen iltakäyttö on suunniteltava siten, että monitoimitila, sali ja asukaspuisto ovat suljettavissa varsinaisista päiväkodin muista tiloista, jotta tila voidaan ottaa ulkopuolisten käyttöön iltaisin ja viikonloppuisin. Varastotilaa tulee suunnitella molempiin kerroksiin sekä liikuntasalin yhteyteen riittävästi.

Käytännön esimerkkejä:

- pienryhmätilat eri teemoilla, joka mahdollistaa tutkimisen, taiteilun musisoimisen, median tekemisen-> työpajatoiminta, pois tiloista, jotka nimetty johonkin toimintaan, majat, pieniä soppia keskusteluille ja pienryhmille
- isoja tiloja, yhteiset kokoontumiset, jakaminen muilla keinoilla (akustiset verhot, siirtoseinät...)
- kaikkien tilojen tehokas käyttö (ei vain toiminta oman ryhmän tiloissa), yhteisöllisyys

- mahdollisuus ryhmitellä kalusteita ja työpisteitä erilaisille oppijoille eri tavoin ja vaihtelevasti
- varusteluun panostaminen
- jokaisessa kerroksessa tila aikuisille (tietokoneet, wc:t, naulakko, lokerikot)
- tilojen leikillisuus
- näyttelytilaa lasten tadenäyttelyille (seinäpinnat, vitriinit), näyttämö (salissa)
- putkiloita ja reikiä oviin ja seiniin esim. " kissaluukut" oviin, liikkumiseen innostavia ratkaisuja (puolapuita, keinoja, renkaita, köysiä...) löytyy muualtakin kuin liikuntasalista

4.2 Ulkoalueet

Luonto, pihat ja muut rakennetut ympäristöt ovat myös varhaiskasvatuksen oppimisympäristöjä. Niin ulko- kuin sisätilojen tulee tukea lasten omaehtoista leikkiä ja liikkumista, luovuutta sekä tutkimista. Piha oppimisympäristönä tarjoaa myös erilaisia kokemuksia ja materiaaleja. Päiväkotipihalla on oltava katettua, sateelta ja säältä suojattua tilaa. Pihalle tulee rakentaa suojaavia katoksia ja/ tai leventää rakennuksen räystäitä niin, että näiden alle muodostuu suotuisa, sateelta suojattu alue.

Pihan eri alueet tulee jakautua loogisesti niin, että jokaisen ryhmän sisäänkäynti rakennukseen sijaitsee luontevasti kulloisenkin ryhmän oman pihan yhteydessä. Pihoilla tulee olla sekä valoa että varjoa, ja ikätasot huomioivia leikkivälineitä sekä leikkivälineille hyvät varastot. Toisen kerroksen päiväkotiryhmien portaat johtavat suoraan isompien lasten leikkialueelle.

Ne leikkivälineet, jotka tarvitsevat turva-alustaa voidaan asentaa samaan ryhmään, samalle alustalle. Tämä helpottaa pihan jäsentämistä, vähentää turva-alustan tarvetta ja helpottaa huollettavuutta, kun eri materiaalien rajoja voi täsmällisesti hahmottaa. Eri toiminta-alueista tulee eri luonteisia tunnelmaltaan, kun käytetään erilaisia materiaaleja alustoina (hiekkaa, asfalttia, nurmikkoja, tekonurmikkoja). Pihalta löytyy alueita rajuille leikeille ja peleille, mutta myös turvallisia ja seesteisiä paikkoja rauhalliselle oleskelulle ja hiljaiselle yhdessäololle. Pihalle tulevissa istutuksissa tulee suosia hyötykasveja, kuten marjapensaita ja omenapuita. Piha-alueella tulee olla mahdollisuus viljelyyn viljelylaatikoissa, jotta lapset voivat kasvattaa itse hyötykasveja.

Liikennejärjestelyissä ja saattoliikenteen kulussa huomioidaan lasten toiminnan kannalta parhaat mahdolliset vaihtoehdot. Lisäksi tarvitaan selkeästi merkityt alueet henkilökunnan autoille (lämpötolpat), saattoliikenteelle sekä polkupyörille. Lisäksi tarvitaan katos lastenvaunuille.

Käytännön esimerkkejä:

- monipuolinen, toiminnallinen ja kaunis piha
- roskiksia pihalle riittävästi
- piha sellainen, missä lapsi voi tehdä paljon jo pelkän maaston ansiosta
- päiväkodin pihat monimuotoisia, erilaisia maastomuotoja, liikkumiseen aktivoivia
- mahdollisuus viettää leirielämää, metsä lähellä ja pihassakin puita, pensaita ja piilopaikkoja
- monipuoliset leikkivälineet eri ikäiset huomioiden
- pihapedagogiikka kehittyä ja muuttuu, tutkimista myös ulkona

4.3 Digiloikka leikkiin

Leikki on lapselle ominainen tapa jäsentää kuulemaansa ja näkemäänsä, rakentaa merkityksiä ja oppia. Leikki sijaitsee varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin keskiössä, eikä digitaalisuus saa syrjäyttää sitä. Sen sijaan digitaalisuutta, sen välineitä ja mahdollisuuksia, tulee hyödyntää tavoilla, jotka tukevat paitsi lapsen leikkiä, myös mahdollistavat monipuolisen vuorovaikutuksen ja oman mielikuvituksen käyttämisen. Tavoitteena on sellainen varhaiskasvatuksen toimintaympäristö, jossa digitaalisuus sulautuu luonnolliseksi osaksi päivittäistä arkea – erilaiset TVT-välineet

ovat lasten saatavilla ja käytettävissä osana leikkiä ja muuta toimintaa. Lasten leikissä digitaalisilla toiminnot voivat inspiroida leikkiä/leikkiin tai olla konkreettinen osa leikkiä. Avaruusleikki voi esimerkiksi saada alkunsa digitaalisten sisältöjen, pelien tai videoiden, innoittamana ja saada samalla niistä tietopohjaista sisältöä leikin kehittämiseksi. Varsinaisessa leikissä erilaiset digitaaliset välineet voivat toimia esimerkiksi astronauttien työkaluina tai tv-ruutua voidaan käyttää avaruusaluksen ikkunana, jolloin digitaalisuus löytää lapsen mielikuvituksen kautta luontaisen paikkansa ja tehtävänsä leikitapahtumassa.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tärkeä kansalaistaito, jota tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kotien rinnalla edistää lasten tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä siihen läheisesti liittyvää monilukutaitoa, joka luo perustaa muulle oppimiselle ja myöhemmin opiskelulle. Tieto- ja viestintäteknologialla tarkoitetaan kaikkea teknologiaa, jota käytetään apuna tietojen käsittelyssä, lähettämässä ja tallentamisessa. Varhaiskasvatuksessa tieto- ja viestintäteknologian käyttäjiä ovat henkilökunnan lisäksi myös lapset, jotka hyödyntävät tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia ikä- ja kehitystasoiheen sopivilla tavoilla.

Jokaisella ryhmällä on käytössään ajanmukaiset tv-laitteet, joita käytetään varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman mukaisen pedagogiikan toteuttamiseen tavoilla, jotka tukevat mm. lasten vuorovaikutusta, mielikuvitusta, leikkiä, liikuntaa, osallisuutta, ajattelun taitojen kehittymistä sekä mahdollisuutta tuoda omaa ääntään ja ajatuksiaan kuuluville. Painopiste on tieto- ja viestintäteknologian käyttämisessä omien mediasisältöjen tuottamiseen valmiiden mediasisältöjen kuluttamisen sijasta. Varhaiskasvatuksessa tv-välineitä käytetään usein yhdessä ja niiden avulla hankitaan, tuotetaan sekä jäsennetään tietoa.

Varhaiskasvatuksen Medialeikkitoimintaa sekä tv- ja teknologiakasvatuksen toimintoja tukevat sellaiset tilat tai alueet, joita voidaan varata erilaisten projektien, esimerkiksi animaatiokuvausten tai robotiikkapajan, käyttöön tarvittavaksi ajaksi. Tällaisen tilan on oltava muunneltavissa siten, että työskentelytasot ovat helposti käyttöön otettavissa ja pois tieltä siirrettävissä aina kulloisenkin käyttötarpeen perusteella. Langattoman verkon tulee kattaa kaikki päiväkodin tilat ja sen tulee olla toimiva yhtä hyvin hallinnon verkon kuin vieras- ja opetusverkkojenkin osalta. Verkkoon tulee voida liittyä kaikilla laitteilla. Riittävän nopea ja kattavasti koko rakennuksessa toimiva langaton verkko luo pohjan saumattomalle työskentelylle tv-laitteita hyödyntäen.

Tieto- ja viestintäteknologian välineet sekä niihin liittyvät varhaiskasvatuksen työskentelytavat ja toimintakulttuuri asettavat omat vaatimuksensa päiväkotitiloille. Esimerkiksi pistokepaikkoja tulee olla riittävästi. Tulevaisuudessa tieto- ja viestintäteknologia piiloutuu yhä pienempiin laitteisiin, pintoihin ja rakenteisiin sekä arkipäiväistyy entisestään, mikä tulee ottaa huomioon tilojen suunnittelussa. Lisäksi sekä kiinteästi asennettujen että liikuteltavien tv-laitteiden johtoihin ja kaapelointeihin on kiinnitettävä huomiota, jotta ne rajoittaisivat mahdollisimman vähän liikkumattilaa ja työskentelyä. Sekä ryhmäkohtaiset että yhteiset tv-laitteet tarvitsevat lukittavia säilytysratkaisuja, jotka mahdollistavat myös tablet-laitteiden sekä kannettavien tietokoneiden akkujen lataamisen.

Varhaiskasvatuksessa suositaan liikkuvuutta ja joustavia tv-ratkaisuja, jotka vastaavat sekä hallinnollisen että pedagogisen työskentelyn tarpeisiin pitäen mielessä sen, että myös lapset käyttävät tv-välineitä ja hyödyntävät monipuolisesti niiden mahdollisuuksia. Oppimisympäristöjä tulee olla mahdollista muokata ja uudelleen järjestää aina kun se on tarpeellista, jolloin tv-välineet eivät saa muodostua esteeksi tai vaikuttaa rajoittavasti pedagogisesti perusteltuihin valintoihin ja ratkaisuihin. Tieto- ja viestintäteknologian halutaan tulevan käyttäjänsä luokse ja liikkuvan tämän mukana - ei päinvastoin. Vaikka tarve muunneltavuudelle ja liikuteltavuudelle on

varhaiskasvatuksen toiminnassa suuri, tarvitaan mobiilien välineiden rinnalle yhä myös pysyviä ja kiinteästi asennettuja ratkaisuja.

Sekä kiinteästi asennetut että liikuteltavat av-välineet laajentavat merkittävästi erilaisten mobiililaitteiden käytön mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa. Laitteiden valinnassa ja asentamisessa on kiinnitettävä huomiota siihen, että varhaiskasvatuksessa katseluetäisyydet ovat lyhyitä. Kuvan äärelle voidaan asettaa joko lattialla tai tuolilla istuen, seisten tai jopa lattialla maaten, eikä sen äärellä vietetä kerralla pitkiä aikoja. Tämän takia on erittäin tärkeää, että katseluergonomiaan kiinnitetään huomiota erityisesti lapsen näkökulmasta. Kuvan, oli kyseessä tv-ruutu tai projektorin heijaste, alareunan on sijaittava niin alhaalla, että lasten on mahdollista katsoa kuvaa ilman kurkottelua ja jatkuvaa ylöspäin katsomista. Silloin kun kyseessä on kosketusnäytöllinen tv tai aktiivitaulu, on kuvan sijainnilla vielä suurempi merkitys; niiden käyttäminen on lapsille vaikeaa, jos sitä varten on rakennettava korokkeita ja telineitä. Esitystekniikan tulee toimia saumattomasti yhdessä erilaisten mobiililaitteiden kanssa, ja mahdollistaa ruudun peilaamisen mielellään langattomasti. Varhaiskasvatuksessa kuva on tärkeä elementti, jonka avulla vahvistetaan ääneen sanottua sekä välitetään kokonaan uusia viestejä lapsille, joista suuri osa ei vielä ole lukutaitoisia. Tvt mahdollistaa digitaalisen kuvan hyödyntämisen varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä.

Keskeisiin läpikulkutiloihin (sisäänkäynti rakennukseen, ryhmätilojen eteinen, jne.) asennettu esitystekniikka monipuolistaa päiväkodin ja perheiden välistä viestintää sekä tarjoaa keinoja välittää tietoa lapsiryhmän päivittäisestä toiminnasta ja tapahtumista sekä varhaiskasvatuksen henkilöstön että lasten itse tuottamien dokumenttien avulla.

4.4 Moniammatillinen yhteistyö

Varhaiskasvatuksessa toimitaan yhteisönä, jossa lapset ja henkilöstö oppivat yhdessä ja toisiltaan. Oppivassa yhteisössä yhdessä tekeminen, osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä. Myös vanhemmat osallistuvat ja rikastuttavat oppivan yhteisön toimintakulttuuria. Henkilökunnalle ja vanhemmille suunnitellaan toimivat kokous- ja ryhmäkeskustelutilat sekä henkilökunnan taukotila ja työhuoneita. Yhteiset sosiaalityöt (miehille ja naisille erikseen) tulee sijoittaa mahdollisimman keskeisellä paikalla. Henkilökunnan tilat ovat yhteiset avoimen varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa.

Moniammatillinen yhteistyö (LTO, LH, LELTO) turvaa lapsille mahdollisuuden oppia ja kasvaa omien edellytystensä mukaisesti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Inkluisio on pääperiaate, mutta tilojen tulee olla muunneltavissa siten, että tiloissa voidaan muodostaa lasten tarpeiden mukaiset pienryhmät. Esiopetuksen oppilashuollolle (kuraattori ja varhaiskasvatuksen psykologi) ja varhaiskasvatuksen erityisopettajalle tulee varata työtila. Ulkopuolisille terapeuteille on myös varattava työskentelytilat niihin terapioihin, joita ei voi integroida lapsen arkeen.

Käytännön esimerkkejä:

- luonnolliset kohtaamiset yli ryhmien ja yli eri ammattiryhmien yhteisissä tiloissa
- helposti yhdistettävät tilat, vierekkäin
- henkilökunnan tiloissa ei ole henkilökohtaisia huoneita (paitsi päiväkodin johtaja), mutta työhuoneita täytyy olla useampia
- majoja on myös aikuisilla. Niitä käytetään mm. kun puhutaan puheluita, tehdään työparin kanssa töitä tai yksin rauhassa.

4.5 Varaus asukaspuistolle

Veikkolan **asukaspuisto** Veikonvintti toimii tällä hetkellä Koskentorin päiväkodin tiloissa. Asukaspuistolla ei kuitenkaan ole omaa piha-aluetta välittömässä läheisyydessä. Uuden päiväkodin rakentamisen yhteydessä on hyvä suunnitella toimivat ja muuntojoustavat tilat myös asukaspuistolle. Asukaspuisto palvelee laajasti alueen asukkaita vauvasta vaariin ja edesauttaa asukkaiden sosiaalista juurtumista ja verkostoitumista. Asukaspuisto toimii alueen kylätalona, avoimena olohuoneena, joissa toimintamuodot ja toimintatavat vaihtelevat alueen tarpeista ja toimijoista riippuen.

Asukaspuiston tavoitteena on tukea perheitä luomalla heidän kanssaan yhteistyössä sellaisia työmuotoja, jossa lapset ja vanhemmat ovat osallisia, jotka tukevat vanhemmuutta ja vahvistavat vanhempien ja lasten sosiaalisia verkostoja ja yhteisöllisyyttä. Toiminnassa edistetään alueen sosiaalipedagogista ja sosiokulttuurista kehittymistä sekä monialaista ja varhaiseen tukeen ja välittämiseen perustuvia toimintatapoja.

Asukaspuiston fyysiset tilat sekä kerhon ja päiväkodin yhteydessä luovat edellytyksiä kunnan, järjestöjen, seurakunnan ja yksityisen sektorin sekä asukkaiden yhteistoimintaan ja lisäävät asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistaa ns. monitoimitalon roolia kylätalona ja asukkaiden kohtaamispaikkana. Asukaspuiston tiloja sekä päiväkodin salia voidaan vuokrata iltaisin ja viikonloppuisin. Tämä tulee huomioida lukitussuunnittelussa.

Asukaspuiston päivittäinen kävijämäärä on noin 50 perhettä ja 0 - 6-vuotiaita lapsia n 50 - 75 lasta. Koululaisia arvioidaan päivittäin käyvän n. 10 - 20. Asukaspuistoon tarvitaan sekä sisä- että ulkotilat monipuolisen toiminnan mahdollistamiseksi. Sisätiloissa tulisi olla ryhmä-/ kokoon- tumistilan lisäksi erillinen toiminnan jakotila ja keittiö. Toiminnan kannalta on parempi keittiöseinä kokoontumistilassa kuin pieni keittokomero. Keittiön varustelussa tulee olla jääkaappi/pakastin, liesi, mikro (2 kpl) ja astianpesukone sekä kaappitilaa astioiden säilytykseen. Toimistotilat ja henkilökunnan sosiaalitila ja taukotila ovat yhteisiä muun ”monitoimitalon” henkilöstön kanssa. Tilatarpeiden suunnittelussa on otettava huomioon hyvät eteis- ja aulatilat sekä riittävästi wc-tiloja kaiken ikäisille käyttäjille (myös inva). Suunnitteluvaiheessa on mietittävä kerhon ”kotipesän” sijoittuminen asukaspuistoon muun muassa vaateiden säilyttämisen näkökulmasta.

5 Veikkolan koulu – toiminnallisesti yhteen hioutunut yhtenäiskoulu

Perusopetuksen opetussuunnitelma on laadittu yhteneväiseksi esiopetuksesta toiselle asteelle. Veikkolan koulu on ollut toiminnallisesti ja fyysisesti yhtenäiskoulu jo pitkään. Veikkolan koululle on toteutettu yhtenäinen toimintakulttuuri, jolla taataan Kirkkonummen opetussuunnitelman mukainen yhtenäinen oppimispolku. Yhtenäiskoulun toimintakulttuurista pidetään kiinni ja sitä kehitetään edelleen huomioiden keskeisesti siirtymisen kouluun esikoulusta ja peruskoulun jälkeiseen opiskeluun toisella asteella.

Koulu painottaa toiminnassaan ja hankkeissaan erityisesti kansainvälisyyttä, kestäväää tulevaisuutta, arjen taitoja, teknologiaosaamista, yrittäjyyttä ja liikunnallisuutta. Oppivan yhteisön jäsenen yhdessä tekeminen ja monialaisuuden kehittäminen koulussa kietoutuvat vahvasti näiden opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen taitoihin linkittyvien teemojen ympärille. Samoin koulun painottamat asiat ovat linjassa Kirkkonummen esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien painopisteiden kanssa. Nämä painopisteet ovat oppivan yhteisön hyvinvointi, laaja-alaiset taidot, yhtenäinen oppimispolku, kestävä tulevaisuus sekä Lasten/oppilaiden osallisuus (SVOL 29.4.2015).

Laaja-alainen oppiminen on näkynyt koulussa jo pitkään suuressa määrässä erilaisia hankkeita. Tavoitteena on, että ne näkyvät oppiaineiden sisällä ja lisäävät pitkälle menevää monialaisuutta koulun tarjoamassa opetuksessa. Erilaisten hankkeiden ei ole tarkoitus olla erillisiä, vaan niiden tarkoitus on kasvattaa opettajien ja oppilaiden yhdessä tekemisen kulttuuria pitkäjänteisesti usean lukuvuoden tähtämellä, mikä näkyy kaikessa oppilaiden kohtaamassa opetustoiminnassa.

Veikkolan koulu kehittää vuosina 2016-18 laaja-alaista osaamista ja sen ytimessä olevia tulevaisuustaitoja kansainvälisen NPDL (New Pedagogien for Deep Learning) -ohjelman työkaluilla. Työkaluissa hyödynnetään koulun kehittämisessä erilaisia tasoja niin oppimisen kuin organisaation kehittämisessä. Oppimista katsotaan kuuden keskeisen ydintaidon kautta, jotka sisällöltään vastaavat opetussuunnitelman seitsemää laaja-alaista taitoa. NPDL-ohjelma on konkreettinen työkalu opetussuunnitelman laaja-alaisen tulevaisuustaitojen kehittämiseksi.

NPDL:n ydintaidot ovat:

1. Itseohjautuvuus ja oppimaan oppiminen
2. Globaali kansalaisuus
3. Tiimityötaidot
4. Viestintä- ja vuorovaikutustaidot
5. Luovuus
6. Kriittinen ajattelu ja ajattelun taidot

Kuva 7. Veikkolan koulun puu: Oksat kuvaavat Veikkolan koulun painopisteitä, lehvästö kunkin lukuvuoden hedelmiä ja pilvet laaja-alaiset tavoitteet kokoavat 21. vuosisadan ydintaidot (NPDL)

Veikkolan koulussa rakennetaan oppilaita ja opettajia osallistavaa toimintakulttuuria, jossa tavoitteena on yhdessä oppiminen, tavoitteiden asettaminen tarpeeksi korkealle sekä kaikkien mahdollisimman hyvä fyysinen ja psyykinen hyvinvointi. Moninaisuus näkyy esimerkiksi oppimisen ja hyvinvoinnin eri puolia esiin nostavissa ja yhdistävissä hankkeissa.

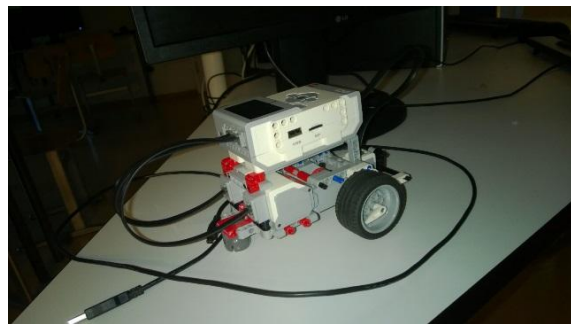
Veikkolan koulun opetustoiminnan ydin on sekä oppilaan osaamistason että sosiaalisen pääoman kasvu. Oppimisen keskiössä ovat niin akateemiset taidot, taito- ja taideaineet kuin sosiaaliset ja yhteistoimintataidot, positiivinen pedagogiikka ja vahvuuskeskeinen ajattelu. Veikkolan koulussa painotetaan yhdessä tekemistä, monialaisuutta ja yhtenäistä oppimispolkua läpi perusopetuksen ja opettajien yhteistyötä. Koulun lukuisissa projekteissa ja hankkeissa tärkeää on niiden anti opetussuunnitelman hyvälle toteutumiselle sekä lisääntyvälle yhdessä tekemiselle, ja sitä kautta oppilaiden hyvälle ja menestyksekkäälle tulevaisuudelle.

Jokaisen opettajan työtavat ja oppimisen järjestäminen luokassa ohjaavat oppilaita osallisuuteen. Koulun toimintakulttuurin tasolla oppilaiden kohtaamisessa on kysymys tavasta, miten oppilaista kohdataan ja millaiseksi opettajan ja oppilaan välinen rooli muotoutuu. Oppilaiden osallisuus mahdollistuu mm. Vihreä lippu -raadissa, oppilaskuntatoiminnassa, vertaissovittelu-toiminnassa, ruokaraadin toiminnassa, tukioppilastoiminnassa, kansainvälisten hankkeiden vierailujen yms. suunnittelussa ja toteutuksessa sekä koulun siisteyskampanjassa. Uuden opetussuunnitelman käyttöönoton myötä luodaan toimintakulttuuria, jossa oppilaat ovat mukana ideoimassa opetuksen eheyttämistä ja monialaisia kokonaisuuksia. Oppilaiden osallisuudessa otetaan huomioon Kirkkonummen mukanaolo Lapsiystävällinen kunta- hankkeessa ja hankkeen painotukset Kirkkonummella.

Veikkolan koululla on pysyvä Vihreä Lippu, joka velvoittaa koulua aktiiviseen toimintaan kestävä tulevaisuuden takaamiseksi. Vihreä lippu -toiminta kokoaa ja koordinoi koulussa tapahtuvaa tavoitteen asettelua ja toimintaa kohti kestävä tulevaisuutta. Vihreän lipun mukaiset käytännöt ovat vähitellen läpäisseet yhä suuremmissa määrin koulun arjen toimintoja. Kestävä kehityksen on tärkeää näkyä myös tiloissa ja tilojen käytössä. Veikkolan koulu toimii pilottikouluna Kuumakuntien julkisten kiinteistöjen energiatehokkuuden parantaminen -hankkeessa. Kestävä tulevaisuuden hahmottamisessa avataan sosiaalisen, taloudellisen, demokraattisen ja ekologisen kohtalonyhteyden ymmärtämistä. Veikkolan koulu on myös kansallispuiston portilla oleva ”Nuuksio-koulu”. Koulun slogan on ”Kyläkoulusta maailmalle!”

Kuva 8. Veikkolan koulun vihreä lippu

Kuva 9. Robotiikka on tärkeä osa teknologiakasvatusta

Veikkolan koulussa oppilaiden osallisuus toteutuu toimintakulttuurin rakennetun ja oppivan yhteisön rakentamisen myötä sisäänrakennettua arjen osallisuutta. Käytännön esimerkkejä ovat

esimerkiksi oppilaskuntatoiminta, vertaissovittelu (Verso), kestävän kehityksen Vihreä Lippu raati, oppilaslähtöiset tapahtumat ja teemapäivät, kansainvälisyshankkeet sekä erilainen toiminnallinen oppiminen kuten Veikkolan koulussa aktiivisesti käytössä olleet yrittäjäyyskasvatuksen ja teknologiakasvatuksen ohjelmat ja projektit.

Kodin ja koulun yhteistyö on lähtökohdiltaan positiivista ja keskustelevaa sekä tukee molempia osapuolia oppilaan kasvun ja oppimisen edistämiseksi. Kodin ja koulun yhteistyötä tehdään koulun, luokan ja oppilaan tasolla. Veikkolassa toimii Veikkolan molempien koulujen yhteinen vanhempainyhdistys, joka toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa koulujen kanssa.

Koulu tekee yhteistyötä myös kolmannen sektorin toimijoiden ja muiden koulun toimintaan liittyvien ulkopuolisten tahojen kanssa. Veikkolan koulun tiloissa, erityisesti liikuntatiloissa ja ruokalan erillistilassa Kestissä, on paljon iltakäyttöä. Iltakäyttö huomioidaan tilasuunnittelussa ja muun kuin liikuntatilojen osalta suunnitellaan yhtenäisesti alueet, joihin iltakäyttö erityisesti ohjataan.

5.1 Oppiminen ja yhdessä toimiminen oppivassa yhteisössä

Kirkkonummen kouluissa oppivan yhteisön rakenteet ja käytännöt pohjautuvat jaetun johtajuuden periaatteelle. Kaikki opettajat ovat yhteistyössä mukana koulun kehittämisessä. Myönteinen vuorovaikutus on tärkeä oppimista ja hyvinvointia edistävä tekijä. Jokaisella kouluyhteisön jäsenellä on oikeus myönteiseen ja kunnioittavaan kohtaamiseen koulupäivän aikana. (Kirkkonummen OPS: Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri)

Veikkolan koulun johtajuuden kehittämisessä pyritään aktiivisesti kehittämään jaettua johtajuutta ja jaettua asiantuntijuutta. Jaettu johtajuus tarkoittaa yhteistä vastuuta, avointa ilmapiiriä ja sitoutumista. Se perustuu yhteistyölle, ei pelkälle tehtävien jakamiselle. Jaettu asiantuntijuus on hyvien käytänteiden levittämistä, yhdessä jalostamista ja sosiaalisen pääoman kasvattamista. Veikkolan koulun johtamisrakenteissa korostetaan yksinkertaisuutta, selkeyttä, avoimuutta ja osallisuutta niin, että keskiössä on kunkin toiminnan vaikuttavuus. Jos jokin ei toimi, niin asiaa voidaan muuttaa. Kehittämistyössä hyödynnetään ajantasaista kansallista ja kansainvälistä keskustelua ja tutkimusta. Veikkolan koulun johtajuuden kehittämisessä pyritään aktiivisesti kehittämään jaettua johtajuutta ja jaettua asiantuntijuutta. Jaettu johtajuus tarkoittaa yhteistä vastuuta, avointa ilmapiiriä ja sitoutumista. Se perustuu yhteistyölle, ei pelkälle tehtävien jakamiselle. Jaettu asiantuntijuus on hyvien käytänteiden levittämistä, yhdessä jalostamista ja sosiaalisen pääoman kasvattamista.

Opettajuuden kehittämisessä keskeistä on yhteisopettajuuden lisääminen. Tämä tarkoittaa laajemmin sitä, että työtä tehdään kokonaisvaltaisesti enemmän yhdessä. Opettajat työskentelevät luokkatasoisesti, aineryhmittäin ja monialaisten kokonaisuuksin puitteissa yhdessä. Yhteisopettajuus on laaja kokonaisuus työn yhdessä tekemisestä toimivassa vuorovaikutuksessa, josta varsinainen samanaikaisopettajuus on vain yksi osa. Jotta yhteisopettajuutta voidaan kehittää, vaatii se sekä opettajien hyviä vuorovaikutustaitoja ja jakamisen halua että johtamisen kautta tapahtuvaa työn organisointia ja kehittämistä. Keskeisessä osassa ovat myös tilat, joiden tulee mahdollistaa työn organisoinnin rakenteet joustavasti ja helposti arjessa. Yhteisopettajuus parantaa hyvin ja pitkäjänteisesti toteutettuna työhyvinvointia sekä lisää ja parantaa oppilaiden oppimista. Tarkoitus on myös tarjota paras mahdollinen opetus ja tuki sekä positiivinen tulevaisuussuuntautunut elämänote jokaiselle Veikkolan alueen oppijalle erilaisista lähtökohdista huolimatta.

Veikkolan koulun opettajat on lisäksi jaettu aihetiimeihin, joiden tehtävä on kehittää omaa tehtäväaluettaan koko yhtenäiskoulun näkökulmasta. Aihetiimeissä kohtaavat hyvinkin erilaisissa opetustehtävissä muussa arjessa toimivat opettajat alkuopettajasta aineen lehtoriin. Tällaisella pitkäjänteisellä työskentelytavalla kehitetään koulun yhtenäistä toimintakulttuuria, yhtenäistä op-

pimispolkua ja oppivaa yhteisöä. Kunkin tiimin tausta-ajatuksena tulee olla opetussuunnitelman toteutumisen seuranta. Lisäksi jokaiselle tiimille on määritelty erityisesti jonkin koulun painopistealueen edistäminen, vaikka jokainen tiimi huomio myös muut painopisteet.

Keskiössä on oppilaslähtöinen oppilastoiminnan kehittäminen arjen taitojen näkökulmasta, mikä painottuu myös opetussuunnitelman muuttuessa syksyllä 2016. Tiimit kokoontuvat pääsääntöisesti joka toinen viikko. Jokainen tiimi tekee itseään varten lukuvuodestaan lyhyen suunnitelman. Lukuvuonna 2016-17 koulussa toimivat seuraavat tiimit:

- Digitek-tiimi, joka päätehtävä on koulun sisäinen digikoulutus, uuden teknologian tuominen kouluyhteisöön ja sen jakaminen kaikille.
- Yhteisöllisyystiimi, jonka päätehtävä on opettajien ja oppilaiden yhteisöllisyyden tukemisen organisointi
- Liikuntatiimi, jonka päätehtävä on aktiivinen päivittäinen välitunti liikunta, liikuntamyönteisyys ja liikuntatapahtumat
- Kestävä tulevaisuus –tiimi, jonka päätehtävä on Vihreä lippu koulun toimintatapana ja oppilaiden vaikutustoiminnan koordinointi Vihreän lipun toimintamalleja hyödyntäen
- Juhlatiimi, jonka päätehtävänä ovat juhlalat ja oppilaslähtöinen juhlakulttuuri
- Kansainvälisyystiimi, jonka päätehtävänä ovat koulun useat Erasmus+-hankkeet, koulun kansainvälinen toiminta ja globaalien näkökulmien esillä pitäminen.

Tilojen optimaalisessa käytössä huomioidaan lukujärjestystekniset mahdollisuudet. Monialaisuuden lisääminen vaatii myös lukujärjestyksellistä pohdintaa.

Keskeinen opetussuunnitelman ohjaama suunta perusopetuksessa kulkee kohti eheytyvää ja monialaista oppimista. Eheyttämisen tavoitteena on tehdä mahdolliseksi opiskeltavien asioiden välisten suhteiden ja keskinäisten riippuvuuksien ymmärtäminen. Se auttaa oppilaita yhdistämään eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentämään niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Eheyttämisen avulla oppilaat voivat hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämän ja yhteisön sekä yhteiskunnan kannalta

Yhä keskeisempään asemaan nousevien monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnittelun lähtökohtana on tiedonalakohtainen eheyttävä oppiminen tai ilmiökeskeinen oppiminen. Perusopetuksessa keskeisenä oppimisen tavoitteena on laaja-alainen osaaminen

On tärkeää, että koulun tilaratkaisut tukevat monialaisten kokonaisuuksien järjestämistä. Olenaista tässä ovat monimuotoiset ja helposti muunneltavat tilat. Keskeistä on myös käyttää lukujärjestystekniikkaa monilaisuuden toteuttamien tukena.

Koululaisten iltapäiväkerho on järjestetty Veikkolan koulussa pitkään kunnan omana toimintana ja ohjaajina on käytetty työntekijöitä, jotka ovat aamupäivän töissä koulunkäyntiavustajina. Iltapäiväkerho jatkaakin sujuvasti koulun arkea. Solutiloissa ja oppivälinevarastojen järjestämisessä tulee ottaa huomioon iltapäiväkerhon tilatarve. Iltapäiväkerho tarvitsee sekä tarpeeksi suurta yhtenäistä tilaa että mahdollisuutta jakaa ryhmää pieniin rauhallisiin tiloihin. Sujuva sisätilojen ja pihan käyttö sekä niiden väliset siirtymät ovat iltapäiväkerhon toiminnassa olennaisia.

Suunnittelun yhteydessä ja erityisesti 7-9 –luokkien oppilasmäärän kasvaessa koulu kehittää päivän järjestelyjä vastaamaan entistä paremmin kokonaisvaltaista sujuvaa koulupäivää. Keskipäivän pitkää ruokataukoa kehitetään edelleen niin, että erilainen yhteisön osallisuuteen liittyvä toiminta on luontevaa ja helppoa.

Välituntiliikunnan helppous ja kannustavuus liikkuvan koulun hengessä kuuluu kaikkiin taukoihin. Samoin järjestelmällinen mahdollisuus osallistua yhteisölliseen toimintaan, kuten vertais-

sovittelu-, tukioppilas-, Vihreä Lippu- ja oppilaskuntatoimintaan. Myös esimerkiksi oppilaiden toisilleen pitämät kerhot yms. aloitteellinen toiminta kuuluu tähän.

5.2 Digitaalisuus koulussa

Tieto – ja viestintäteknologinen osaamisen on tärkeä tulevaisuuden taito. Se on oppimisen kohde ja väline. Vielä laajempi termi on digitaalisuus, jota voidaan kouluissa ajatella uudenaikaisena sekä oppilaan että opettajan ajattelutapana, jossa oppimisympäristöjä, välineitä ja materiaaleja hyödynnetään monipuolisesti uudella tavalla. Perusopetuksessa huolehditaan siitä, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus oman digiosaamisensa kehittämiseen. Digitaalisuutta hyödynnetään läpi koko perusopetuksen eri oppiaineissa, koulun muussa toiminnassa kuin myös monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Digitaalisuuden tehtävä on osaltaan tukea koulussa käytettäviä työtapoja kokemuksellisuutta, toiminnallisuutta, liikkumista sekä mahdollistaa luova ja vuorovaikutuksellinen toiminta koulussa.

Yhtenäinen peruskoulu asettaa omat haasteensa digisuunnitelmalle, sillä laitteiden ja oppimisympäristöjen käyttäjäkunta on laaja. Digitaalisten laitteiden ja oppimisympäristöjen on oltava helposti muunneltavia niin, että ne soveltuvat niin koulutaipaleensa alussa olevien 1.luokkalaisten kuin toiselle asteelle siirtymässä olevien 9. luokkalaisten käyttöön. Tehtävien hankintojen ja ratkaisujen on tuettava perusopetuksen opetussuunnitelman mukaista pedagogiikka. Perusopetuksessa korostuvat oppilaiden itse tekeminen, luovuus ja kommunikaatio. Digitaalisten laitteiden ja oppimisympäristöjen on näin tuettava oppilaiden mahdollisuutta tehdä itse äänitteitä, digitarinoita, videoita, animaatioita, pelejä jne. ja samalla mahdollistaa tiedonhaku ja sen muokkaus omissa oppimistehtävissä käytettäväksi. Digisuunnitelmassa on otettava huomioon myös laitteiden helppo käytettävyys ja saatavuus myös opettajan näkökulmasta.

Digitaaliset oppimisympäristöt helpottavat monialaisten kokonaisuuksien rakentamista ja toteuttamista sekä madaltavat näin oppiainerajoja. Oppimisympäristöllä ei tässä yhteydessä tarkoiteta fyysistä tilaa vaan sähköistä oppimisympäristöä, joka elää verkossa. Yhtenäinen oppimisympäristö tulee mahdollistaa oppilaiden tekemien töiden helpon saatavuuden verkon kautta tilasta tai laitteesta riippumatta. Monialaisten kokonaisuuksien parissa voidaan näin työskennellä yhtä aikaa monille oppitunneilla oppiaineesta tai tunnin pitopaikasta riippumatta.

Opetussuunnitelmassa korostuvat ohjelmointi heti 1. luokasta alkaen sekä robotiikka asettavat omat haasteensa digitaaliselle suunnittelulle. Pienimmät oppilaat aloittavat ohjelmoinnin pelien ja leikkien avulla mutta taitojen kehittyessä ohjelmoinnin harjoitteluun tarvitaan tietokoneita ja ohjelmistoja. Robottien rakentaminen ja testaaminen vaativat konkreetista fyysistä tilaa ja niiden ohjelmisto puolestaan riittävästi asianmukaisia tietokoneita. Tähän tarkoitukseen suunniteltavissa tiloissa on otettava huomioon riittävät lukittavat säilytys tilat, riittävä vapaa lattiapinta sekä sähköpistokkeiden riittävyys ja sijainti.

Digitaalisten järjestelmien tulee olla toimintavarmoja ja niiden ylläpidon tulee olla helppoa jokaiselle käyttäjälle. Digimaailma muuttuu vauhdilla, joten on vaikea ennustaa laitekantojen muutoksia tulevaisuudessa mutta käytettävissä olevasta laitteesta riippumatta tärkeää on, että laitteet on helppo päivittää ja ne pyörittävät mahdollisimman laajaa ohjelmistojen kirjoa ottaen näin huomioon eri-ikäisten oppilaiden oppimisen tarpeet. Tarkoitus on kannustaa oppilaita liikkeelle työpöytien ääreltä, joten laitteistojen tulee olla helposti liikuteltavia. Kaksi kerroksisessa rakennuksessa tulee huomioida laitteiden sijainti niin, että ne palvelevat kaikki käyttäjiä. Laitteiden säilytys- ja latauspaikat sekä –kaapit tulee suunnitteluvaiheessa pohtia tarkoin, jotta opetukseen oppimiseen tarkoitettua ajasta ei jouduta käyttämään turhaa aikaa laitteiden käyttökuntoon

saattamiseen. Toimiva koko talon kattava langaton verkko on ehdoton edellytys liikuteltavien laitteiden toiminnalle ja sähköisten oppimisympäristöjen luomiselle.

Vaikka pääpaino digitaalisuudessa on oppilaiden omalla tuottamisella ja luovuudella, myös esitystekniikka on suunniteltava ajanmukaiseksi. Seiniin kiinnitettävät valkotaulut ovat monesti kankeita ja sitovat niiden käytön tiettyyn tilaan. Liikuteltavat älytaulut tai tv:t toimivat käytännössä paremmin. Erilaisten mobiililaitteiden kuten iPadien ja älypuhelinien liittämisen esitystekniikkaan tulee olla helppoa. Kattoon kiinnitettävät dataprojektorit vaikeuttavat laitteiden liikuteltavuutta, joten tykkien tulee olla joko siirrettäviä tai vaihtoehtoisesti peilaaminen Apple TV:n kaltaisilta laitteilta sopisi osaksi digitaalista oppimisympäristöä. Varsinkin yläkouluikäiset käyttävät opinnoissaan omia laitteitaan eli myös näillä laitteilla tulee olla helppo liitettävyyden esityslaitteisiin ja latausmahdollisuus myös koulussa.

Ääni ja sen tuottaminen sekä esittäminen ovat olennainen osa digitaalisia oppimisympäristöjä. Langattomat siirrettävät kaiuttimet ovat osa laitteiden liikuteltavuutta. Koulun käyttöön on hyvä hankkia myös kuulokkeita, sillä oppilaat saattavat työskennellä samassa oppimisympäristössä täysin eri asioiden parissa. Näin taataan oppilaille mahdollisuus keskittyä omaan oppimiseensa toisten laitteilta kuuluvien äänten sijaan. Mikrofonit sekä kamerat helpottavat yhteydenpitoa digitaalisten laitteiden avulla ja ovat erittäin tarpeellisia esim. koulun kansainvälisten projektien toteuttamisen kannalta.

Kaikkien kouluun suunniteltavien digitaalisten ratkaisujen on oltava turvallisia. Jo edellä mainitun äänen lisäksi huomioon tulee ottaa työskentelyergonomia. Säädettäviä työskentelytasoja ja -tukia tulee olla riittävästi. Valaistusta tulee miettiä myös esitystekniikan kannalta. Valojen himmeyden säätämisen pitää olla mahdollista eri oppimistiloissa. Latauslaitteiden käytön tulee olla turvallista myös oppilaille. Hävikin välttämiseksi laitteiden säilytys- ja lukituskäytäntöjen tulee olla yhtenäiset ja sujuvat käyttää. Kehittyneetkin digitaaliset laitteet muodostavat lämpöä eli oppimistilojen riittävästä ilmastoinnista on myös huolehdittava.

5.3 Koulun tilojen suunnittelussa erityisesti huomioitavaa

Koulun tilasuunnittelussa huomionarvoista on (katso myös luvut 3 ja 4):

- oppimisen tilojen suuri osuus kaikista tiloista
- muunneltavuus, avoimuus, läpinäkyvyys
- muunneltavuus tarkoittaa mahdollisuuksia muuttaa tiloja helposti yhdistämällä ja erottamalla pedagogisia toteutustapoja
- akustiikka
- materiaalit
- kalusteet ja niiden avulla luotavat oppimisympäristöt
- ulkovaatteet, kengät, sisääntulot -> ulkokengätön koulu
- kenkien osalta pohdittava, mitkä alueet ovat ulkokengättömiä ja kenkien säilytys on hyvin merkittävä tilakysymys
- solut, oppimisalueet: niiden rauhallisuus ja yhteistoimintamahdollisuudet
- yhteinen oppimisen tila, kotipesät, rauhalliset tilat
- uuden ja vanhan tilan yhdistäminen ja hyödyntäminen pedagogisesti
- riittävät varastotilat; "keskitetyt varastot", joista helppo lainata
- yhteisopettajuutta ja opettajien tiimimäistä työtappaa tukevat tilaratkaisut
- monialaisuutta tukeva työskentely-ympäristö
- yksi yhteinen henkilökunnan huone on toimivan yhtenäiskoulun sydän
- keskeistä työskentelyn helppous, sujuvuus ja rauhallisuus

Suunnittelun lähtökohtana on minimoida sellainen tila, joka ei ole oppimisen käytössä. Käytävien määrä pidetään mahdollisimman vähäisenä, niille varatut neliöt siirretään oppimissolun oppimis- ja aulatiloihin. Aulatilat toimivat yhteisinä oppimistiloina ja ne palvelevat mahdollisesti myös siirtymistä. Luokka- ja aulatilojen erillisyyttä hämärretään, mutta silti huomioidaan tarve myös suljettavalle tilalle. Hiljaista ja erillistä tilaa voidaan tehdä myös kalusteilla. Opetustilan on tärkeää olla muokattavaa niin, että tiloja voidaan sulkea ja avata. Rungas lasin käyttö on toivottavaa. Oppimistilaan liittyy soluauloja, joita hyödynnetään oppimisessa. Myös pieniä eriyttämissen tiloja tarvitaan (lasin käyttö lisää avaruutta)

Vanhojen tilojen osalta mietitään myös optimaalista käyttöä. Pedagogisia tarpeita ja tilapuuotteita voidaan ratkaista myös muuttamalla olemassa olevien tilojen käyttötarkoitusta tai ryhmittelyä. Kun tilatarve toteutetaan muutoksilla nykyisiin tiloihin, syntyy tarve siirtää muutosten osalta jotain muuta toimintaa uudisosaan. Lähtökohtana on koulu, jonka uudet ja vanhat tilat yhdessä palvelevat tämän ajan ja tulevaisuuden pedagogisia tarpeita. Erityistä huomiota kiinnitetään soveltuvin osin myös vanhojen tilojen muunneltavuuteen.

Laaja-alaiselle erityisopetukselle mahdollistetaan pistemäinen työskentely ja myös rauhallinen tila. Solujen oppimistiloista pyritään tekemään tilavia niin, että niihin saadaan mahdollisuus erilaisiin pisteisiin / kalusteryhmiin. Kaikkien oppilaiden ei tarvitse samaan aikaan käyttää samantyyppistä kalustetta. Opetusvälinevarastot keskitetään oppimissolujen yhteyteen tarpeeksi suuriksi kokonaisuuksiksi. 7-9lk oppilaille varataan henkilökohtaiset lokerot.

Koko kokonaisuus toimii oppimistilana, joka jakautuu yleisiin tiloihin sekä erilaisiin kotisolualueisiin. Luokanopetukselle mahdollistetaan kotisolussa joustava koulupäivän rakentaminen ja vaihteleva tilankäyttö. 7-9lk aineenopetuksen käytössä oleva alue on mahdollisimman yhtenäinen sekä kannustaa ja mahdollistaa opetuksen suuntaamiseen yhä enemmän kohti monialaista lähestymistapaa. Kalusteiden hankinnassa kiinnitetään huomiota kalusteiden muunneltavuuteen, ergonomisuuteen ja liikuteltavuuteen. Aulatilat ovat viihtyisiä kokoontumisen paikkoja. Solumaisuudella ja mahdollisuudella kulkea luokkien läpi on myös turvallisuuteen liittyvä näkökulma. Oppimistiloista pitäisi olla vähintään kaksi poistumistietä.

Kuva 10: Oppiva yhteisö ja toimintakulttuuri perusopetuksessa (2014)

5.4 Koulun tarvitsemat tilat

1. Kotitalous

Kotitaloudelle tarvitaan toinen opetuskeittiötila, joka mahdollistaa kahden kotitalouden opetusryhmän opiskelun samaan aikaan. Kotitaloudessa opiskellaan turvallisuussuositusten mukaisesti max. 16 hengen ryhmissä. Lukujärjestysteknisesti kotitalouden opiskelu on järjestetty rinnakkaisin jakoryhmin käsityön kanssa. Nykyisillä oppilasmäärillä yhden luokkatilan kapasiteetti ei riitä siihen, että valinnaista kotitaloutta voitaisiin tarjota lähellekään toiveiden mukaisesti ja Veikkolan koulun oppilaat ovat siten epäyhdenvertaisessa tilanteessa suhteessa moniin muihin kouluihin. 7-9-luokkien oppilasmäärän kasvaessa yhdellä opetustilalla ei voida järjestää edes pakollista opetussuunnitelmassa 7-luokalle sijoitettua kotitalouden oppimäärää.

Tilan toteutuksessa huomioidaan, että tilat palvelevat kotitalouden oppiaineen lisäksi luontevasti koko koulua monialaisuuden hengessä. Kotitalouden lisätilan tarve on järkevintä toteuttaa nykyisen kotitalousluokan yhteyteen olemassa olevaan rakennukseen tilamuutoksien. Näin saadaan yhtenäinen kotitalouden solu, jossa voidaan hyödyntää myös kahden opetuskeittiön yhteisenä tilana pyykki/kodinhoitotiloja ja varastoja.

Opetuskeittiön pöytien ryhmittelyssä on tarkoitus hakea hieman nykyisestä opetuskeittiöstä poikkeavaa tilaa niin, että erillisten pikkupöytien sijaan tilan keskellä olisi yksi iso yhteinen pöytä, jonka voi tarvittaessa jakaa osiin. Opettajalla on tärkeää olla hyvä näkyvyys kaikkiin opetuskeittiöluokan keittiöihin. Lisäksi on huomioitava kunnan opettajanpöytä /demopöytä /laskutilaa ruokatarvikkeille. Jokaisessa opetuskeittiöluokan keittiössä olisi hyvä olla kuiva-aineiden säilytyskaapit. Laatikoita suositaan kaappien sijaan niin paljon kuin mahdollista.

Kotitalouden luokan varustelun on tärkeää olla tarkoituksenmukainen. Tarkemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erikseen huomiota astianpesukoneisiin (yksi ei riitä), liesituulettimiin ja liesiin. Hyvä valaistus on tärkeää ja myös mahdollisuus tunnelmavalaisuuteen palvelee kotitaloutta. Roskien lajittelu ja sijoittelu mietitään tarkasti. Puhtaanapidon kannalta yhtenäinen tasopinta ilman rakoja on tärkeää.

2. Oppilashuolto

Kun kotitalouden lisätarve suunnitellaan samaan yhteyteen vanhan kotitalousluokan kanssa, oppilashuollon tilat täytyy siirtää muualle koulun tiloihin. Oppilashuollolle tarvitaan odotustila ja työtilat niin, että ne on järjestetty yhtenä kokonaisuutena. Tällä hetkellä kaikille ei riitä työtiloja samassa yhteydessä. Tässä yhteydessä olisi hyvä huomioida, miten saadaan tilajärjestelyillä myös neuvottelutilaa. Tarvitaan seuraavat tilat: kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, toinen terveydenhoitaja/lääkäri, lepohuone ja odotus. Riittävän neuvottelutilan tarve myös huomioitava ratkaisuisissa, samoin useat poistumisreitit tiloista, äänieristys ja vesipisteet. Tilatarve perustuu lakisääteisten palveluiden tarjoamiseen, lakisääteisiin tutkimuksiin ja näiden vaatimaan henkilöresurssiin.

3. Kuvataide

Nykyinen kuvataiteen luokkatila sekä siihen liittyvä kuvataiteen ja tekstiilityön yhteinen märkätyötila sijaitsee purettavaksi suunnitellussa vanhassa osassa, joten sille tarvitaan korvaava tila. Nykyisistä kuvataiteen tiloista pimiötä ei enää tarvita valokuvauksen muuttua niin vahvasti digitaaliseksi. Sen sijaan tarvitaan muunlaista työtilaa. Kuvataiteen luokan suunnittelussa otetaan lähtökohdaksi työpistemäisyys, muunneltavuus ja koulun taidekasvatuksen keskus, eikä perinteinen luokkamainen luokka. Kuvataiteen tilan täytyy kyetä palvelemaan koko yhtenäiskoulun kuvataidepajana niin, että sitä hyödynnetään 7-9-luokkien opetusta laajemmin korkealla käyttöasteella.

Omia tarvittavia työpisteitä ovat painopöytä, savenkäsittelypiste, maalauspiste, askartelu- ja muotoilupiste. Pisteissä on isot työtasot ja mieluiten liikuteltavat, lukittavat kaapistot, joissa säilytetään tarvikkeita. Maalauspisteen työpöydät voivat olla kokoon meneviä tai niissä voi olla irrotettavat jalat. Myös piirustuslasketit voivat olla lattialle avattavia tai maalauskelimellisiä. Oppilaat voivat silloin työskennellä seisten tai istuen pystymäälle pohjalle kuin pöytätaaso. Ergonomisempaa ja mahdollistaa sen, että työtä katsotaan muutaman askeleen päästä. Työskentely voi välillä tapahtua myös muualla kuva kuvataiteen tilassa. Oppilaat innostuvat nykyisessäkin koulussa, kun pääsevät piirtämään esim. aulaan.

Muu tila jää ilman pöytiä. Työnohjauksen ajaksi istuintila järjestetään lattialla tai siirrettävillä pehmusteilla istumistila ja sama vapaa tila on käytössä mm ihmismallin piirtämisessä ja muussa, missä tarvitaan tilaa. Vesipisteitä tarvitaan useampia. Altaiden tulee olla riittävän suuria ja viemäreiden suodatus kunnossa.

Kuvataiteen opetustilan on tärkeää muuntautua projektiksi mm. luonnontieteen ja alaluokkien kanssa tehtäville teemoitetuille projekteille. Esimerkiksi mahdollisuus jakaa kevyillä verhoilla tai seinämällä rauhoitettua työtilaa tarvittaessa on tärkeää. Lisäksi on huomioitava, että tilassa on rauhallinen piste, joka on suunniteltu opettajan ja oppilaan kohtaamiselle mm. arvioinnissa.

Nykyistä enemmän varastotilaa, joka voi olla liikuteltavia kaappeja. Kattoon asennetaan ritilä tms. ratkaisu, joka mahdollistaa töiden ripustamisen muuallekin kuin seinille. Kuvataiteen tilan yhteydessä on tärkeää olla yhteinen näyttelytila, jossa kaikki oppilaat pääsevät näkemään taideaineiden töitä ja projektien tuloksia sekä jonne voidaan rakentaa elämystiloja ja installaatioita. Käyttökelpoinen on myös kuvaruutuseinä ulospäin kohti yhteisiä tiloja, jossa voidaan näyttää digitaalisia töitä. Töiden kuivattamiselle tarvitaan riittävästi ritilätilaa. Esimerkkinä systeemi, jossa työt voidaan vetää ylös ja tuoda alas, kuten pyykkilinet ja säästää tilaa.

4. Aineenopetus / "Keskustori"

Veikkolan koulun aineen opetukseen tarvitaan lisää tilaa. Nykyiset tilat ovat pääosin erilisiä luokkia ja tiettyjen oppiaineiden vaatimia erikoisluokkia. Kalustus on pääosin perinteinen pulpettityyppisiin pöytiin perustuva. Aikanaan tehty koulun kirjasto/ mediateekkitila on muutettu kymmenen vuotta sitten koulun ollessa suurimmillaan väliseinillä pienluokkatiloiksi. Tarveselvityksessä esillä vaihtoehtona ollut Veikkolan kirjaston rakentaminen koulun yhteyteen ei toteudu, eikä koulu voi siten yhteiskäyttöä tarvesuunnitelmassa esitetyllä tavalla Veikkolan kirjaston tiloja.

Aineenopetuksen "ns. sileiden luokkien" tarve on järkevintä toteuttaa yhtenäisenä "keskustorina", jonne voidaan sijoittaa monenlaisia muunneltavia oppimispisteitä, sähköisen työskentelyn pisteitä ja koulukirjasto-osasto. Nykyisiin ja tuleviin pedagogisiin tarpeisiin tarvitaan monenlaisia ratkaisuja ja erilaisia oppimisympäristöjä. Rauhalliset työskentelysopet ja mukautuvat työskentelypisteet järjestetään kalusteilla.

Nykyiset erillisiin luokkatiloihin pohjautuvat tilat palvelevat huonosti opetussuunnitelman mukaisten monialaisten kokonaisuuksien toteuttamista, eivätkä parhaalla mahdollisella tavalla edistä monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämistä. Keskustori mahdollistaa opetussuunnitelman keskeisenä tavoitteena olevan monialaisuuden toteuttamisen ja oppilaiden ilmiölähtöisyyteen ja tiimityöhön perustuvia työskentelytapoja. Tämä myös lisää opettajien yhdessä tekemistä, minkä kasvattamisen edelleen on menestyvän tulevaisuuden koulun ehto.

Keskustori korvaa luokkatilojen tarvetta eli se ei ole ylimääräistä tilaa. Keskustori myös säästää tilaa ja rakennusneliöitä, koska opetustilan lisäksi ei tarvita erillisiä käytäviä. Kaikki tila saadaan opetuksen käyttöön. Tila on myös hyvin monikäyttöinen ja muunneltava monenlaiseen käyttötarkoitukseen. Tilalle on järkevää järjestää koulussa nimikilpailu, jotta siitä muodostuu korostetusti koulun ”sydän”.

Yhtenäistä tilaa käytetään lukujärjestysteknisesti sujuvasti ja suunnitelmallisesti. Ryhmiä sijoitetaan sinne viikoittaisen ohjelman mukaisesti lukujärjestyksessä. Sinne osoitetaan erityisesti lukuvuosisuunnitelmassa suunnitellulla tavalla kyseisen lukuvuoden kutakin monialaista kokonaisuutta toteuttavia opettajia ryhmineen. Lisäksi tila palvelee oppilaiden monialaista omaehtoista toimintaa esimerkiksi Vihreä lippu –työskentelyn ja oppilaskuntavaikuttamisen muodoissa.

Jokaiselle opettajalle ja ryhmälle jää lukujärjestykseen tunteja myös olemassa olevissa perinteisimmissä luokkatiloissa. Perinteisiä luokkatiloja järjestetään ja mietitään enemmän opetettavan aineen luokkina kuin tietyn opettajan omana tilana. Näin Veikkolan koulussa voidaan sujuvasti hyödyntää uutta ja vanhaa, erilaisia oppimisympäristöjä, tehokkaalla oppimista palvelevalla tavalla

5. Aineenopetus/ Luonnontieteet (kaksi/kolme luokkatilaa + varasto)

Tavoitteena on luonnontieteiden tarvitsemien erikoisluokkien muodostamat toiminnalliset kokonaisuudet, jotka palvelevat erilaisista luonnontieteiden. Nykyisiä tiloja ovat koulun uudemman osan pohjoissiiven alakerrassa sijaitsevat kaksi kemian-fysiikan –luokkaa, niiden välissä oleva varasto, biologian luokka sekä sen yhteydessä oleva varasto. Koulun toinen esikoulurakennuksessa oleva luokka on lisäksi varustettu kemian-fysiikan luokaksi. Lisäksi yksi tavallinen ns. sileä luokka toimii biologian luokkana ilman tarvittavaa varustelua ja osa fysiikan tunneista pidetään satunnaisissa muissa luokissa, joiden työskentelyolosuhteet eivät ole parhaat mahdolliset oppiaineeseen.

Kemia. Tilaratkaisuissa irrottaudutaan ajatuksesta, että kemian, fysiikan ja matematiikan opetusta toteutetaan kaikkia rakentamalla suuri määrä kemian luokkia. Fysiikan ja matematiikan opiskelu ei tarvitse samanlaista varustelua, joten kemian opiskelun vaatimalla varustelulla ei tarvitse tehdä ”ylimääräisiä” tiloja. Veikkolan koulun oppilasmäärällä kemian opetus voidaan lukujärjestysteknisesti järjestää kolmessa tilassa niin, että kaksi tilaa, nykyiset olemassa olevat, ovat pääasiallisia kemian tiloja. Lisäksi yhdessä fysiikan opetuksen kanssa yhteisessä tilassa voidaan pitää kemian tunteja niissä joissakin lukujärjestysteknisissä kohdissa, joissa tarvitaan kolme kemian opetustilaa yhtä aikaa. Fysiikan ja kemian tuntein jakautuminen lukuvuoden aikana huomioidaan koulun jaksotusjärjestelmässä. Kun kemian opetus järjestetään pääasiassa kahdessa nykyisessä tähän varustellussa luokahuoneessa, voidaan niiden välissä oleva varasto pitää turvallisuuden maksimoimiseksi kemian varastona nykyisen kemia-fysiikkavarastokäytön sijaan. Tämä korostuu erityisesti fysiikan opetusvälineiden osin muuttuessa robotiikan merkityksen kasvaessa. Kemian ja fysiikan tiloja hyödynnetään myös alaluokkien ilmiölähtöisessä luonnontieteiden oppimisessa ja monialaisissa kokonaisuuksissa.

Fysiikka. Fysiikkaa varten tehdään yksi fysiikan luokka, jossa on varustelulta kemian opettamisen mahdollisuus. Lukujärjestysteknisesti joissain kohdissa tarvitaan yhtä aikaa kolmea kemianopetustilaa, mutta pääasiallisesti kemian tiloina käytetään kahta nykyistä kemian tiloiksi varusteltua luokkaa.

Toiseksi fysiikan luokaksi varustellaan robotiikkaan ja muuhun vastaavaan keskittyvä luokka. Lukujärjestysteknisesti tietyissä kohdissa tarvitaan yhtä aikaa kolmea kemian

luokkaa. Nykyisestä biologian varastosta saadaan fysiikan varasto. Tämä lisää turvallisuutta ja selkeyttä, kun kemian varasto on erikseen varsinaisten kemianluokkien yhteydessä. Fysiikan opetuksen erityistarpeita ovat riittävät työskentelytasot sekä fysiikkaa varten tehty riittävä sähköjen vetäminen jokaiseen työpisteeseen.

Veikkolan koulussa on käynnissä hanke, jossa robotiikan opetusta kehitetään erityisesti fysiikan opetuksen sisään hyödyntämään fysiikan oppimissisältöä uudella tavalla. Robotiikka-luokkaa voidaan hyödyntää myös muissa oppiaineissa, kuten matematiikassa ja teknisessä käsityössä. Teknologiakasvatuksen ottaminen huomioon fysiikan opetuksen tiloissa auttaa myös suunnittelemaan teknisen käsityön tilankäytön paineen hallintaa, koska sille ei olla tekemässä mitään laajennushankkeen yhteydessä.

Biologia (ja maantiede). Tarvitaan kaksi luokkatilaa. Näidenkin oppiaineiden opiskelussa otetaan huomioon myös yhteisen ”Keskustorin” mahdollisuudet esimerkiksi yhteisten monialaisten kokonaisuuksien toteuttamisessa. Nykyinen biologian luokka varaston ja kasvihuoneen yhteydessä toimii hyvin, joskin on ahdas.

Vitriinitila ei ole nykyisin riittävä esim. täytetyille eläimille. Varaston monikäyttöisyyttä lisäksi viereisen käytävän ”pikkuvaraston” yhdistäminen siihen, jolloin varastoon saadaan kulku myös luokkakäytävältä. Ihanteellisen varastotilan pitäisi olla riittävän suuri ja muunneltava, selkeät paikat kaikille näytteille, malleille, mapeille ja laborointivälineille sekä varustettu riittävillä jääkapilla ja pakastimella. Pöytätilaa myös esim. laborointien ja demojen valmisteluun ym. tarvitaan.

Oppimistilassa tarvitaan tarpeeksi tasoja, vähintään kaksi vesipistettä ja tarpeeksi laskutilaa niiden viereen. Tarvitaan suuret pesualtaat ja vetävät viemärit tarpeellisilla suodatimilla. Karttoja pitäisi pystyä saamaan luokkien kattoon kiinni.

Luonnontieteiden lisätilantarve on järkevintä hoitaa niin, että nykyinen kemianluokkien kokonaisuus säilyy ennallaan. Fysiikan osalta tarvittavat fysiikka/robotiikka ja fysiikka/kemia sekä kaksi biologian oppimistilaa sijoitetaan niin, että hyödynnetään nykyinen biologian luokka (joka biologian luokkana tai fysiikka/kemia-luokaksi muutettuna), sitä vastapäinen ns. ”sileä luokka” pienin muutostöin kevyemmälle muutettavalle tarpeelle (biologia tai fysiikka/robotiikka) ja sijoitetaan kaksi luonnontieteiden opetustilaa uudisoasaan. Muutostarpeet vanhaan osaan tulee hyvällä suunnitellulla tehdä opetuksettoomaan aikaan niin, että koulutyö ei niiden vuoksi vaikeudu.

Tiloissa huomioidaan monialaisuus biologian, kemian, fysiikan ja teknologiakasvatuksen näkökulmista. Erityisesti huomioidaan oppilaiden motivoiminen luonnontieteiden pariin ja opettajien mahdollisuus kannustaa oppilaita luonnontieteiden pariin nykyaikaisilla välineillä, tiloilla ja opetusmenetelmillä. Kiinnostuksen lisääminen luonnontieteisiin on keskeinen kansallinen menestyskysymys. Useat viimeaikaiset tutkimukset ovat nostaneet esiin huolen lasten ja nuorten kiinnostuksen puutteesta luonnontieteitä kohtaan.

6. Luokanopetus

1 - 6 –luokkien osalta on tärkeää rakentaa sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, joissa kaikki tila otetaan mahdollisimman tehokkaasti oppimisen käyttöön. Oppimisaluiden toiminta perustuu opettajien hyvään yhteistyöhön. Voidaan selkeämmin rakentaa rinnakkaisluokkien yhteisiä oppimisaluita, joilla opettajat voivat tehdä yhteistyötä ja voidaan hyödyntää paremmin eri opettajien osaamista.

Tarkoitus ei ole pitää ns. ”suuryhmä” opetusta, vaan rakentaa sellaista muuntuvaa, vaihtelevaa ja joustavaa oppimisen tilaa, jota voidaan käyttää luontevasti erilaisia oppi-

misryhmäkokoja ja oppimisympäristöjä hyödyntäen. Tilat lisäävät mahdollisuutta saada erilaisista kokemuksista ja havainnoista oppimisen iloa ja lisäävät motivaatiota oppimista kohtaan. Hyvässä muunneltavassa tilassa oppilaat voivat itse vaikuttaa siihen, miten tila muuntuu erilaisiin oppimistilanteisiin. Oppimisalueilla tarvitaan niin perinteisempiä luokkamaisia tiloja, ilmiöpohjaiseen oppimiseen sopivia tiloja kuin yhteistä kokoontumistilaa. Kalusteiden, akustiikan ja valaistuksen suunnittelulla on keskeinen merkitys oppimisalueiden onnistumiselle. Esimerkiksi Ritaharjun koulu Oulussa ja Tuomelan koulu Hämeenlinnassa ovat menestyksekkäästi toteuttaneet hyvällä kalustamisella ja akustiikan suunnittelulla moderneja oppimisympäristöjä. Lisäksi on huomioitava, että tilassa on rauhallinen piste, joka on suunniteltu opettajan ja oppilaan kohtaamiselle mm. arvioinnissa.

Tilojen hyödyntämisessä hyödynnetään lisäksi tehokkaasti lukujärjestystekniikkaa. Tiettyissä kohdissa eri ikäisten oppilaiden erilainen viikkotuntimäärä, taito- ja taideaineiden tilojen käyttö osalla tunneista, vaihtelut alkamis- ja päättymisajoissa yms. mahdollistavat oppimisalueiden erilaisen hyödyntämisen ja tuovat väljyyttä

Osa nykyisistä luokanopetustiloista sijaitsee puretuksi suunnitellussa osassa. Nykyisen koulun säilytettävään uudempaan osaan jää luokanopetuksen käyttöön suunnitellusta tilasta. Lähtökohtaisesti se tarkoittaa pohjoissiiven yläkertaa, joka vastaa noin 1/3 luokanopetuksen tarpeesta. Tilojen käyttöä on helppo muuttaa vaihtuvan tarpeen mukaan. Vanhoihin tiloihin jää kengättömyyden myötä paremmin osana oppimisen tilaa käytettäviä käytäviä ja auloja, joiden kalustamisella saadaan monipuolisia ja viihtyisiä oppimisympäristöjä.

Luokanopetuksessa on mahdollista ottaa huomioon myös oppilaiden ikäkauden vaatimukset. 1lk ja 6lk oppilas tarvitsevat hieman erilaista oppimisympäristöä. Toki yhtenäiskoulun tilankäyttö on joustavaa ja elää helposti tarpeen mukaan. Luokanopetus on mahdollista ryhmittä 1 - 2lk-alueeseen, 3 - 4lk-alueeseen ja 5 - 6lk-alueeseen. Toki muunkinlaisia malleja on, kuten Oulun Ritaharjun koulussa käytetty ikäluokkia enemmän sekoittava malli. Hyvät tilaratkaisut eivät sido pedagogisia ratkaisuja, vaan niitä voidaan muuttaa tarvittaessa.

Pienryhmien ja laaja-alaisten erityisopettajien tilatarve huomioidaan. Oppimisalueilla on 1 - 2 kpl pienempiä n. 30 - 45 m² seinillä rajattu tila. On tärkeää, että pienryhmissä opiskellaan muun oman ikäryhmän yhteydessä.

7. Eteisratkaisut

Tavoitteena on ulkokengätön koulu, jossa kenkien ja ulkovaatteiden säilytys järjestetään keskitetysti eri sisääntulojen yhteydessä. Uuden osan oppimisalueiden sisääntulon yhteyteen tulee tarvittavat säilytystilat kengille ja ulkovaatteille. Olemassa olevassa koulutalossa tarvittava eteistila otetaan pohjoissiiven kahdesta luokkatilasta (erikseen ylä- ja alakerrasta) niin, että 11 numeroisen koulun oven yhteydessä olevan porraskäytävä jää ulkokengissä kuljettavaksi. Koulun oven numero 10 yhteydessä eteinen järjestetään nykyisestä psykologin tilasta. Eteisten vuoksi pienennettävistä kahdesta luokkatilasta tulee samalla pienryhmätiloja.

Eteiset jaetaan 1 - 2 -luokkien eteiseen, 3 - 4 -luokkien eteiseen ja 5 - 6 -luokkien eteiseen. 7 - 9 -luokille tulee käyttöön kaksi eteistä ja pääaulaan varattava eteistila, joiden nimeäminen luokka-asteittain/ryhmittäin nimetään erikseen. Kulkeminen järjestetään usean oven kautta niin, että siirtyminen ulkoa opetustiloihin on ruuhkatonta. Kulunvalvonnan käytännöt otetaan erikseen pohdintaan. Oppilaille varataan tarpeellinen määrä

henkilökohtaisia lokeroita. Veikkolan koulussa on tällä hetkellä lokero suurimmalle osalle 7 - 9 -luokkalaisista.

Kengättömyydellä on merkitystä koulun siisteyteen ja viihtyvyyteen. Sillä on suuri vaikutuksensa myös siivoukseen ja siivouksen organisointiin. Oppilaat ja henkilökunta voivat valintansa mukaan käyttää koulussa sisäkenkiä, tossuja tai kulkea sukilla. Kyseessä on viime vuosina yhä enemmän koulusuunnittelussa hyväksi koettu tapa. Vierailijoiden kengäsäilytys järjestetään pääaulaan. Koulun päivärytmi suunnitellaan niin, että ulkona oleskeltava välituntiaika on pidempi ja yhtenäisempi.

6 Alueellinen yhteistyö Veikkolassa

Veikkolassa on erinomaiset mahdollisuudet hyvään ja tiiviiseen alueelliseen yhteistyöhön. Veikkolan koulun alueellisessa kehittämisessä korostuu yhä tiivistyvä yhdessä tekeminen varhaiskasvatuksen kanssa ja kampus-ajattelu suhteessa Vuorenmäen kouluun. Vuorenmäen 1 - 6 -luokkien koulu on Veikkolan kouluun ylemmille luokille oppilaita syöttävä koulu, joka sijaitsee 300 metrin päässä Veikkolan koulusta. Vuorenmäki on koulun ja päiväkodin muodostama oppimiskeskus.

Veikkolan ja Vuorenmäen koululla on yhteisiä opetusryhmiä 4 - 6 luokkien A2 kielissä sekä 5 - 6 -luokkien valinnaisaineissa. Tämä mahdollistaa paremman eri vaihtoehtojen tarjonnan veikkolalaisille oppilaille ja tehokkaan alueellisen tilankäytön sivistystoimessa. Koulut järjestävät myös yhteisiä tempauksia, vanhempainiltoja, opettajien koulutuksia ja niillä on yhteinen Koti- ja koulu-yhdistys. Koulujen johto kokoontuu säännöllisesti alueelliseen tiimiin, jossa suunnitellaan yhteisiä asioita ja toimintoja. Varhaiskasvatuksen ja koulun osalta yhteistä suunnittelua tehdään esi- ja alkuopetuksen vuosikellon mukaisesti sekä rehtori-päiväkodinjohtaja -tasolla että opettajatasolla.

Esi- ja alkuopetuksen kesken tehdään tiivistä ja suunnitelmallista yhteistyötä. Tämä pitää sisällään yhteistyön suunnittelua, henkilöstön vuosikellossa sovittuja tapaamisia ja koulutuksia sekä lapsi- ja oppilasryhmien suunniteltuja yhteistyöskentelyjä. Toisaalta huolehditaan myös laajasti tiivistä 2. asteen yhteistyöstä. Veikkolasta suunnataan 2.asteelle moneen suuntaan ja useisiin eri oppilaitoksiin.

Laajemmassa mittakaavassa Kampus-ajattelu sisältää Veikkolan ja Vuorenmäen koulujen lisäksi hyvin kompaktilla alueella Veikkolan pienen keskustan alueella sijaitsevat Veikkolan, Vuorenmäen ja Koskentorin päiväkodit, kirjaston ja nuorisotilan. Tähän pedagogiseen kokonaisuuteen kuuluvat myös yhteistyön näkökulmasta Haapajärven päiväkotit ja yksityiset päivähoiton sekä esiopetuksen ja iltapäivätoiminnan palveluntarjoajat.

Veikkolan koulun ja päiväkodin yhteistyötä ohjaa esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien mukainen yhtenäinen ja eheä oppimispolku. Se on oppilaan kannalta keskeinen etu, turva ja oikeus. Yhtenäisen oppimispolun sujuva toteutuminen vaatii sekä fyysisiä rakenteita että ennen kaikkea arjen yhteistyötä tukevia järjestelyitä. Tällaiset rakenteet ovat omiaan luomaan yhtenäisen oppimispolun. Yhtenäinen oppimispolku on yksi viidestä SVOL:n (29.4.2015) esi- ja perusopetuksen uusille opetussuunnitelmille asettamista tavoitteista. Muut ovat oppivan yhteisön hyvinvointi, laaja-alaiset taidot, kestävä tulevaisuus sekä lasten/oppilaiden osallisuus. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö toteutuu parhaiten, kun toiminta on toisiaan lähellä. Päiväkodille kouluympäristön tuttuus arjessa on tärkeää lasten siirtyessä aikanaan koulumaailmaan. Oppilashuollon yhteistyömahdollisuudet ovat paremmat toiminnan muodostaessa kiinteän kokonaisuuden. Tämä kaikki helpottaa lapsen herkkää siirtymävaihetta kouluun.

Hyvin suunnitellut uudistilat mahdollistavat kustannustehokkaan suunnittelun ja uuden opetus-suunnitelman mahdollistaman monikäyttöisyyden huomioimisen. Varhaiskasvatus, esiopetus ja luokanopetus voivat ilmiömäisessä oppimisessa hyödyntää aineenopetuksen erikoistiloja (luonnontieteet, taideaineet, kotitalous), mikä lisää tilojen yhteiskäyttöä. Tiivistyvä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen ryhmien yhdessä tekeminen tapahtuu säännöllisten ja tavoitteellisten vierailujen osalta. Veikkolan kouluja päiväkotit muodostavat jo tiiviin kokonaisuuden. Suuressa kokonaisuudessa ratkaisevaa toiminnan onnistumisen kannalta on toimintakulttuuri. Tilatarpeen pedagogisessa keskiössä on oppilaan oppimista ja hyvinvointia tukevan turvallisen yhteisön rakentaminen. Tällaisessa yhteisössä jokainen henkilökunnan jäsen ymmärtää lapsen pitkän kasvun- ja oppimisen polun ja tukee sitä kaikella omalla toiminnallaan. Sekä päiväkodilla että koululla on aito halu yhdessä tekemiseen.

7 Liitteet

Case Emil 2 v.

Aamulla kun tulen päiväkotiin isin ja äidin kanssa toivoisin, että tutut ja turvalliset aikuiset olisivat minua vastassa. On kiva, kun itse yletyn laittamaan kengät ja vaatteet omalla nimelläni merkatuille paikoille. Vähän väsyneenä on mukavaa, kun valot eivät häikäise silmiä ja saan pötkötellä lattialla olevilla kivoilla patjoilla ja tyynyillä heräillä rauhassa.

Kun olen valmis leikkimään, löydän haluamani lelut helposti ja yletyn niihin itse. On kiva kun voi valita leikkipaikan fiiliksen mukaan joko sellaisen, jossa voin olla rauhassa tai sellaisen jossa on muita lapsia ympärillä. Leikki tilaa on runsaasti ja sitä pystyy sermeillä tms. erottelemaan tai hyödyntämään yhtenä isona tilana vähän reippaampiinkin leikkeihin.

On kiva, kun on oma eteinen, jossa ei tarvitse jonottaa ja siitä pääsee suoraan omalle pihalle. Pimeään aikaan ei tarvitse pelätä koska pihalla on paljon valoja. Minun lempitouhuja päiväkodin pihalla on keinua meille pienille sopivassa keinusssa ja laskea liukumäestä johon itse olen pystynyt kiipeämään. Minusta on myös mukavaa potkutella potkumopolla asfaltoitua pihaa pitkin ja välillä tehdä hiekkakakkuja rauhassa pihan sivulle sijoitetulla hiekkalaatikolla.

On kiva, kun pääsen itse kiipeämään pepunpesupaikalle, ruokapöydän ääreen omalle tuolilleni ja itse omaan sänkyyn. Minusta on mukavaa kun voin rauhassa nukahtaa unille tutun aikuisen silittäessä vieressä minua hiuksista.

Minulla on kuulolaitteet, jotka auttavat minua kuulemaan paremmin. Onneksi päiväkodissa on paljon tyyntyjä, verhoja ja akustiikkalevyjä seinissä/katossa, jotta ääni ei kaiu liikaa ryhmätilassa ja minun kivempi olla. Minusta on mukavaa, kun meteli ei nouse liian kovaksi ja voin olla leikkimässä samassa huoneessa kavereiden kanssa.

Päiväkodin raitis sisäilma saa minut voimaan hyvin päiväkodissa.

Case Ella 6 v.

Olipa kerran 6-vuotias esikoululainen Ella. Ella on aloittamassa esikoulua. Esikouluun meno jännittää hirmuisesti mutta toisaalta hän myös odottaa sitä innolla. Ella saapuu parkkipaikalle yhdessä isänsä kanssa. Ellan huomio kiinnittyy heti pihalla oleviin keinuihin, liukumäkiin ja ihanan värikkääseen leikkimökkiin. Pihalla on puita, joissa kiipeillä, kiviä joille kavuta ja mäkiä, joissa laskea talvella pulkalla. Ella näkee jo mielessään, miten hän pelaa kavereiden kanssa jalkapalloa ja sählyä pihalla olevalla pelikentällä, aivan kuten kotona isoveljen kanssa. Ellasta piha näyttää oikein mukavalta. Osa pihasta on asfalttia, joten siellä voi pyöräillä ja potkulautailia. Siellä on myös jotain, mitä Ella ei olisi voinut kuvitellaakaan. Aivan mahtavan kokoinen kiipeilyseinä, joka odottaa valloittajaansa.

Sisälle mentäessä Ella saapuu isoon ja avaraan aulatilaan Isoista ikkunoista heijastuu ihanasti auringonpaiste. Aulasta löytyy naulakoita ja wc-tilat. Lisäksi siellä on muutamia viherkasveja sekä akvaario, jossa uiskentelee kultakaloja ja neontetroja. Aulatilasta löytyy kartta, josta Ella voi hieman vilkaista, missä hänen ryhmänsä tilat ovat. Tiloja on melko paljon mutta Ella pohtii, että muutamien viikkojen jälkeen täällä liikkuminen sujuu jo helpommin. Ruokasali avautuu oikealla puolella ja iso näyttämö toisella puolella. ”Tuolla varmaan esiinnyimme joulu-, ja kevätjuhlassa”, Ella pohtii. Ruokasalissa on paljon pöytiä ja tuoleja ja Ella näkee vilauksen jo paikasta, josta hän pääsee itse ottamaan ruokansa. Ruokalista on näkyvissä ruokalan seinässä.

Pian Ellaa tulee iloisesti tervehtimään yksi esikoulun hoitajista, Hän esittelee itsensä Paulaksi. Paula kyselee Ellan kuulumisia ja siitä Ellalle tulee oikein kiva mieli. Paula opastaa Ellan ja hänen isänsä Ellan ryhmän tiloihin. Matkalla Paula kertoo jo hieman päivän tapahtumista ja esitte-

lee myös muita tiloja matkan varrella. Ellalle näytetään oma naulakkopaikka, johon hän riisuu ulkovaatteensa. Naulakkopaikan yläpuolella on paikka, johon voi tuoda esimerkiksi oman valokuvan. Kengät viedään oman ryhmän eteistilaan sekä myös kuravaatteet, jotka Ella toi jo valmiiksi sadekelien yllättäessä. Ella toivottaa isälle hyvää työpäivää ja Ellalle tulee hieman surullinen olo. Paula kysyy, haluaako Ella tulla hänen syliinsä istumaan. Sitä ennen Ella käy vilkuttamassa isälle ikkunasta.

Ryhmässä Ellaa jo odottavat muut eskarilaiset, joita taatusti jännittää yhtä paljon kuin Ellaakin. Huone, johon Ella ja Paula menevät, on iso ja valoisa. Ella huomaa ihanan nurkkauksen, jossa on iso sohva ja paljon värikkäitä tyynyjä. Huoneessa on myös monenlaisia pelejä ja leluja, kaikki vielä hienosti omalla paikallaan järjestyksessä odottamassa leikkijöitä.

Sohvalla istuu Leena –ope, joka pyytää kaikkia eskarilaisia luokseen. Leena toivottaa jokaisen tervetulleeksi uuteen esikouluun, aloittamaan eskarivuotta yhdessä. Kaikki ovat toisensa tavanneet jo aiemmin, kesäkuussa pidetyssä tutustumisillassa jossa Ellakin oli yhdessä äidin ja isän kanssa. Leena jakaa lapset pieniin ryhmiin, ja sanoo että näillä porukoilla lähdetään kiertämään eskarin tiloja ja tutustumaan paikkoihin. Ella pääsee Paulan ryhmään, ja kavereiksi hän saa siihen Veeran, Lassen ja Rikun.

Ensimmäisenä Paula johdattaa lapset ison luokkahuoneen vieressä olevaan pienempään huoneeseen, johon on tehty Ellan mielestä ihan maailman paras kotileikki! On hellaa ja uunia, pieni pöytä ja tuoleja, nuket ja niille sängyt ja rattaat. Ella näkee jo mielessään, miten pääsee keittämään puuroa nukkevauvalle yhdessä jonkun kivan kaverin kanssa. Kotileikkihuoneessa on myös kiva pieni ikkuna, josta voi kotileikin tiimellyksessä seurata kavereiden touhuja naapurihuoneessa.

Matka jatkuu eteenpäin, ja Ella kavereineen näkee lisää pieniä kivoja leikkihuoneita. On legoja ja muita erilaisia rakenteluvälineitä, my little ponyja, barbeja ja vaikka mitä. Kaikille leikeille on omat pienet soppensa, joissa varmasti saa rauhassa leikkiä.

Paula johdattaa joukkonsa lasioven läpi, ja eskarilaisten hämmästykseksi ollaankin ekaluokkalaisten luokkatiloissa. Paula kertoo, että eka- ja tokaluokkalaiset ovat eskarilaisten naapureita, ja että he tulevat tekemään monenlaisia kivoja juttuja yhdessä eskarivuoden aikana. Ellan mielestä se on ihan selvä juttu, koska onhan hänkin jo ESIkoululainen.

Alkuopetuksen tiloissa Ella huomaa avoinna olevan oven, ja kurkkaa sisään. Huoneessa on valtaisan suuri pöytä ja hyllyillä vesivärejä, kyniä, papereita ja vaikka mitä askartelutarvikkeita. Paula kertoo huoneen olevan tarkoitettuna askartelulle, ja siitäkös Ella innostuu. Hän rakastaa piirtämistä ja maalaamista, käyhän hän kuviskerhossa. Huoneessa on myös iso hyllykkö, jossa Ella näkee värikkäitä maalauksia eläimistä. Paula kertoo, että elokuun alussa päivähoitoon tulleet eskarilaiset olivat käyneet edellispäivänä työt maalaamassa ja ne olivat hyllyillä kuivaamassa.

Seuraavaksi Paula johdattaa kaverukset ison, painavan näköisen oven luokse. Ovi avautuu, lapset astuvat sisään ja lähtevät välittömästi kiljuen juoksemaan ympäri suurta liikuntasalia. Oi mikä riemu! Juoksun tauottua Ella menee kiipeilemään puolapuille, mutta huomaa samassa korkean kiipeilyseinän ja lähtee sinne kokeilemaan. Lasse ja Riku ovat löytäneet nyrkkeilyäkin, jota mätkivät. He ihailevat samalla lyöntejään seinällä olevasta peilistä. Veera tekee voltteja renkaissa. Paula seuraa touhuja naureskellen, kunnes kutsuu lapset luokseen. Paluu takaisin omaan eskariluokkaan voi alkaa.

Paluumatkalla Ella huomaa vielä huoneen, jossa on valtavasti soittimia. Paula kertoo huoneen olevan musiikkihuoneen, jossa voidaan käydä myös tekemässä erilaisia mm. valokuvaamiseen ja videointiin liittyviä juttuja.

Ellasta ensimmäinen päivä esikoulussa oli huippu kiva. Kavereiden kanssa oli hauska leikkiä, liikkua ja tehdä paljon asioita. Aikuiset keskustelivat lasten kanssa ja kuuntelivat heidän ajatuksiaan ja toiveitaan. Ellasta tuntui, että hän on tärkeä. Ella odottaa jo innolla huomista esikoulupäivää.

Case Lähihoitaja/ lastentarhanopettaja/ erityislastentarhanopettaja

Varhaiskasvatuksen alueella työskentelee riittävä määrä lastentarhanopettajia, lastenhoitajia, ryhmäavustajia, päiväkotiapulaisia ja laaja-alainen erityislastentarhanopettaja lapsiryhmien koon ja rakenteeseen nähden. He työskentelevät tiimeinä suunnitellen, toteuttaen ja arvioiden toimintaansa.

Työyhteisömme koostuu toisiaan kunnioittavista, työhönsä motivoituneista varhaiskasvatusalan ammattilaisista. Yhteisistä arvoista ja sovituista toimintatavoista kiinnipitäminen kasvattaa luottamusta työyhteisön jäsenien kesken ja työn tavoitteet ovat kaikille selkeitä. Ryhmissä on hyvin erilaisia oppijoita, jolloin joudumme huomioimaan lapsien yksilölliset tarpeet ja vastaamaan niihin.

Omalla esimerkillämme näytämme myös lapsille toisen ihmisen kohtaamista. Tervehdimme, kiitämme, pyydämme anteeksi, kannustamme, aivan samalla tavalla kuin opetamme lapsiakin tekemään. Kunnioitamme toistemme taitoa tehdä työtä omalla persoonallaan, asioita voi tehdä monella eri tavalla kunhan toiminnan tavoite on yhdessä sovittu ja kaikkien tiedossa.

Yhteistyö yli ryhmärajojen antaa erilaisia virikkeitä sekä meille kasvattajille että erityisesti lapsille. Jokaisella kasvattajalla on oma erityisosaamisalansa (kädentaidot, musiikki, liikunta, draama jne.), jonka hyödyntäminen yli ryhmärajojen palvelee kaikkia osapuolia.

Yhteiset tapahtumat ja tuokiot lisäävät päiväkodin yhteenkuuluvuuden henkeä, kun sekä lapset että aikuiset oppivat tuntemaan toisensa. Myös perheiden osallisuus tällaisiin tapahtumiin luo yhteisöllisyyttä. Toisaalta jokaiselle työskentelyjoukolle on annettava työrauha meneillään olevan toiminnan suorittamiseen. Jälkeenpäin on aina kiva kuulla työntuloksista ja sen vuoksi toiminnan esittelylle muille ryhmille järjestetään säännöllisesti ”esittelytilaisuuksia” esim. laulu-, teatteri- tai liikuntahetken muodossa.

Autamme toinen toisiamme. Jokaisella työntekijällä on omat vastuualueensa ja työnkuvaan liittyvät erityistehtävät, mutta jos toisen työtaakkaa voi helpottaa, niin autetaan. On kaikkien etu, että työt sujuvat joutuisasti ja aikaa aidolle läsnäololle lasten kanssa löytyy.

Työvuoromme aloitamme henkilökunnan oman oven kautta. Infotaulun kautta näemme kaikkien ryhmien tärkeimmät kuulumiset (retket, päivittäisen toiminnan jne.), mahdolliset sijaisjärjestelyt jne. Orientoituminen päivään lähtee rauhallisemmin käyntiin kuin jos osuu ulkoeteiseen yhdessä perheen kanssa ja joudut ehkä jo vastaamaan kysymyksiin päivän kulusta joista et ole aivan varma.

Pukuhuoneissa saa olla riittävästi tilaa vaatteille ja työssä tarvittaville tarvikkeille. Monet hyödyntävät työmatkansa kuntoillen, joten mahdollisuus suihkuun pääsyyn ennen työvuoron alkua pitää olla. Sosiaalityöistä pitää löytyä riittävä määrä aikuisten vessoja.

Päivän ”kahvitauko” on tärkeä osa työhyvinvointia. Taukotilan sijainti rauhallisessa nurkassa ilman läpikulkua ja ”työnteon” mahdollisuutta vapauttaa ajatukset hetkeksi pois työasioista. Ja mikäs sen mukavaa olisi kuin juoda kahvinsa pehmeällä sohvalla.

Tiloissa leikitään paljon myös lattiatasossa jolloin esim. lattialämmitys tuo lisää viihtyvyyttä. Mitä pienemmistä lapsista on kyse sitä enemmän leikki ja toiminta tapahtuu lattiatasossa. Ilmanvaihdon toimivuus ja huoneiden lämpötilojen asianmukaisuus vuodenaikojen vaihtelut huomioiden

vaikuttavat sekä meidän työntekijöiden että lasten viihtyvyyteen. Suuria isoja ikkunoita auringon paahteen puolelle ei ole toiveissa. Ryhmätiloissa hyvin toteutetut värimaailma, akustiikkaa ja valojen kirkkauden säätömahdollisuus mahdollistavat myös erilaisiin aistikokemuksiin. Ergonomian osalta ryhmätiloissa on aikuisten korkuiset tuolit, pöydät ja käsienpesu altaat. Leikki-tiloista löytyy lasten korkuisia tuoleja ja pöytiä.

Toiminnan suunnitteluun, jota tehdään esim. tiimipalaverissa, osallistuvat tiimien kaikki jäsenet. Palaverien työrauha syntyy hyvin suunnitellusta palaveripalvontakäytännöstä ja asialistasta, johon jokaisella tiimin jäsenellä on oikeus vaikuttaa esim. kirjaamalla palaverissa käsiteltäviä asioita jo ennalta palaverin asialistalle. Tiimin jäsenillä on myös enenevässä määrin tehtäviä jotka vaativat työskentelyrauhan ja joita ei ole mielekästä tehdä lapsiryhmän keskellä. Tällaisia tehtäviä varten kaivataan työskentelytiloja. Laadukas varhaiskasvatus rakentuu vahvasti myös kiinteään kasvatuskumppanuuteen vanhempien kanssa. Vanhemmat ovat mukana lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnassa. Varhaiskasvatuskeskustelut perustuvat molemminpuoliseen luottamukseen, jolloin keskustelurauhan takaamiseksi on isossa päiväkodissa tiloja riittävästi.

Ryhmätilat ovat muunneltavia ja leikkitiloja pystytään jakamaan toiminnan mukaan. Säilytystilaa on riittävästi sekä ryhmätiloissa että yhteisten välineiden säilyttämiseen. Tiloissa lelut ja materiaalit ovat helposti lasten saatavilla ja leikinurkkaukset ruokkivat lasten mielikuvitusta ja mahdollistavat pitkäkestoista leikkiä, kaikkia leikkejä ei aina tarvitse siivota leikin jälkeen kokonaan pois. Erilaisia pyöriillä liikuteltavia hyllykköjä käytetään tilanjakajina. Ryhmätiloissa on myös lasten oleiluun tarkoitettuja isoja tynyjä ja sohva, jonne lapsi voi päivän aikana köllähtää lepäämään tai kuuntelemaan aikuisen lukemaa satua. Kannustamme jatkuvasti lapsia omatoimisuuteen jota tukevat sopivan korkuiset naulakot ja muut vaatteiden säilytysjärjestelmät, (käsienpesualtaat, wc:t).

Ateljeet ja liikuntasali toimivat vuoroperiaatteella / kalenterivarauksella. Varhaiskasvatuksen tiloihin valitaan ikäkaudelle sopivia opetusteknologisia ratkaisuja. Lapsilla tulee olla mahdollisuus kaikenlaiseen itsensä toteuttamiseen niin sisällä kuin ulkonakin. Laadukas ja monipuolinen välineistö takaa kaikille liikunnan ilon pienestä pitäen. Veikkolan uusi liikuntapuisto, lähimetsät, kirjasto ja yhteistyö esim. seurakunnan kanssa tarjoavat meille mahdollisuuksia monenlaiseen toimintaan.

Lasten arkiliikunta on tärkeä osa jokapäiväistä toimintaa ja ulkoalueet suunnitellaan mahdollisimman monipuolisiksi ja lasten mielikuvitusta ruokkiviksi. Varhaiskasvatus tilojen suunnittelussa otetaan huomioon kaikki perustoiminnot ruokailu- ja lepoalueineen mutta myös joustavuus ja monipuolisen toiminnan ja ryhmittelyt mahdollistavat tilaratkaisut.

Case Vanhempi

Lähestymme lapseni kanssa päiväkodin porttia jätettyämme automme parkkiin parkkipaikalle. Minua ilahduttaa päiväkodin uudet helppokäyttöiset portit, jotka saan avattua yhdellä kädellä auki. Kävelemme päiväkodin pihan poikki suojaa tuovien puiden lomitse. Katselemme lapseni kanssa kuinka sadevesi syöksyy katolta rännejä pitkin alas ja juoksee kohti pihakaivoja pois portin ja ovien edustoilta. Lapseni kyselee minulta miksi katolla on metallisia putkia ja osaan kertoa hänelle niiden olevan lumiesteitä.

Astuessamme eteiseen vastaamme tulee raikas sisäilma. Minä laitan lapseni kuravaatteet roikkumaan niille varatulle paikalle ja samalla lapseni nostaa ulkokenkensä telineeseen. Minusta on ollut mukavaa huomata kuinka täällä uuden päiväkodin kenkätelineessä yläpuolella olevista kengistä ei valu likaa alempana olevien kenkien päälle. Kuraeteisistä pääsee myös wc tilaan, jota kaikki ulkoilussa olevat voivat käyttää.

Sitten jatkamme matkaa lokeroalueelle, jossa autan lastani rauhassa riisuutumaan omalla paikallaan. Lokerossa on riittävästi tilaa varavaatteille, posteille jne. siten että lapsikin ylettää ottamaan niitä. Vaatelokerot ovat myös sellaiset, että niihin ei kerry pölyä, eivätkä myöskään vaatteet tipahda raoista lattialle. Riisuutuessa juttelemme samalla ryhmän lähihoitajan kanssa, joka laittaa omia ulkovaatteitaan naulakkoon valmiiksi ulos lähtöä varten. Henkilökunnalla on kuitenkin erilliset, rauhalliset sosiaali- ja taukotilat, jotka eivät sijaitse kulkuväylällä. Lokeroilta siirrymme wc tiloihin pesemään lapseni kädet ennen varsinaisiin ryhmätiloihin siirtymistä.

Saatan lapseni yhteiseen olohuoneeseen, joka sijaitsee keskeisellä paikalla päiväkotia. Tuodessani lastani näin aikaisin aamulla on kivaa, kun kaikki muutamat paikalla olevat lapset ovat kokoontuneet yhdessä olohuoneeseen. Olohuoneessa meitä on vastassa tuttu kasvattaja, joka on hoitanut lastani jo useamman vuoden ajan. Häneltä kuulemme, että tänään ryhmässä työskentelee myös sijainen.

Viime viikolla meillä oli mukava vanhempainilta tässä olohuoneessa, jossa ryhmän henkilökunnan kanssa yhdessä juttelimme toimintakauden suunnitelmista. Vanhempainillan aikana kävimme tutustumassa päiväkodin omiin liikuntatiloihin. Henkilökunta kertoi, että jokainen ryhmä voi mennä aina vuorollaan jumppaamaan, tanssimaan, harjoittelemaan sekä esittämään näytelmiä jne. Minulle on tärkeää, että lapseni pääsee päivän aikana liikkumaan ja kokeilemaan erilaisia lajeja ja liikkumisen muotoja. Isossa tilassa tullaan pitämään myös päiväkodin yhteisiä juhlia. Liikuntatilan yhteydessä on varasto, jossa säilytetään liikuntavälineitä ja lasten itse askartelemia lavasteita. Tilan valaistuksia pystyy säätämään ja pimentämään erilaisia elämyksiä varten.

Saatellessani lastani olohuoneeseen huomaamme hyllyssä olevat kasvun kansiot. Lupaani lapselleni, että huomenna tuodessani häntä minulla on enemmän aikaa ja silloin meillä on mahdollisuus tutustua hänen käden töihinsä ja kasvunkansioon. Olohuoneen läheisyydessä on ruokailutila sekä pieni keittiö, jossa lapsilla mahdollisuus itse leipoa tai kattaa pöytää ja ruokailla rauhallisemmin pienryhmässä. Olohuonetilassa pidetään myös aamupiirejä, ensin aikaisin tulleille lapsille ja myöhemmin päiväkotiin tulevat lapset osallistuvat toiseen aamupiiriryhmään. Sanottuani hyvästit lapseni kanssa lähdin hyvillä mielin töihin tietäen, että seuraavaksi lapset siirtyvät ruokailutilaan nauttimaan lähiruoasta valmistettua aamiaista.

Case 71k oppilas

Tulen kouluun englannin tunnille. Koulu on tuttu ja turvallinen, onhan jo seitsemäs vuoteni samassa yhtenäiskoulussa. Jätän kengät ja takit 71k oppilaille osoitettuun vaate-eteeseen ja vaihdan sisäkengät jalkaan. On mukavaa, kun koulun sisätiloissa on puhdasta, ja voin joskus vaikka istua käytävän lattialla tehtäviä tehdä.

Yläkerran ”ihan tavallisessa luokkatilassa” teemme läksynä olleesta kappaleesta pariharjoitusta opettajan tarkistettua ensin läksynä olleet harjoitukset. Kaksoistunnin toisella osalla olemme Skypellä yhteydessä norjalaiseen ja espanjalaiseen yhteistyökouluun, joista on Erasmus-hankkeen tiimoilta tulossa ensi viikolla vierailijoita kouluun. Norjalainen oppilas on tulossa neljäksi yöksi kotiini vieraaksi, mitä odotan innoissani ja hieman jännittyneenäkin.

Tänä lukuvuonna Veikkolan koulun 7-luokkalaisilla on yhteinen monilainen kokonaisuus ilmastomuutoksesta, jota opiskellaan tietystä kohdasta vuotta samaan aikaan monessa oppiaineessa kunkin oppiaineen näkökulmasta. 6-luokan keväällä opettajat esittelivät meille aihetta yhden aamupäivän ajan ja saimme osallistua heidän kanssaan tarkempien sisältöjen erilaisten työtapojen pohdintaan. Ei ollut kovin helppoa miettiä itse, miten opiskella ja millaisia tavoitteita asetetaan, mutta opettajat osasivat auttaa meitä vinkeillä ja esimerkeillä. Minua motivoi kovin,

että yhteistyökouluissa eri Euroopan maissa käsitellään samaa aihepiiriä Erasmus+ -hankkeen puitteissa.

Englannin tunnin jälkeen vuorossa on maantieteen tunti. Olemme selvittäneet pienissä ryhmissä eri maiden näkökulmaa ilmastonmuutokseen ja tehneet siitä kurssille laajan portfolion. Työtämme portfoliota sähköiseen oppimisympäristöön läppärivaunusta tunnin alussa otetuilla läppäreillä.

Oppitunnin jälkeen on vuorossa pitkä tauko, jolloin mennään ulos ja jonka lopuksi on ruokailu. Ulkona voi pelata vaikka frisbee-golfia, pingistä tai ottaa jalkapallon pihavälinekärystä. Kaverini toimii pienempien oppilaiden välkkäriohjaajana muutamalla välitunnilla viikossa, itse olen luokkani ympäristövastaava ja osallistun keskiviikkoisin pitkällä välitunnilla ympäristövastaavien kokoukseen. Kokous pidetään koulun keskustorilla, jonka yksi kulma muotoutuu helposti muutamassa minuutissa suureksi kokoustilaksi.

Ruokailun jälkeen olemme äidinkielen tunnilla koulun keskustorilla, jossa on myös rinnakkaisluokan äidinkielen tunti. Harjoitteleme suuren ”YK-paneelin” pitämistä ilmastonmuutoksesta, joka pidetään ensi viikolla globalisaatiopäivänä samalla kun koulussa on Erasmus+ -vierailijoita ulkomailta. Molempien luokkien oppilaat ovat työstäneet sisältöä maantieteen tunneilla ja nyt äidinkielen tunneilla harjoitteleme ”oman maamme” edustajan roolissa toimimista.

Loppuillapäivä luokallamme on kotitaloutta ja osalla käsityötä. Kotitalouden tuntini on uudessa luokkatilassa, koska molemmissa oppiaineissa turvallisuusohjeet rajaavat oppilasmäärän max. 16 oppilaaseen. Teemme ryhmissä annetut tehtävät opetuskeittiöissä ja tunnin lopuksi kokoonnumme luokan keskelle isoon pirtinpöytäan ruokailemaan yhdessä valmistamme ruuat.

Rinnakkaisluokalla on sama ohjelma, koska he voivat käyttää toista kotitalouden luokkaa. Aikaisemmin vain harva halukas olisi päässyt myöhemmin jatkamaan kotitaloutta valinnaisena, mutta onneksi nyt tilaa on paljon paremmin ja valinnaisia voidaan järjestää myös kotitaloudessa.

Kävelen Veikkolan läpi jalkakäytävää kotiini. Odotan jo innolla huomisaamuista teknologia-valinnaista. Rakennamme siellä teknisen työn opettajan johdolla sääpallaa, joka mittareilla tutkitaan ilmakehää. Hankkeeseen on saatu Ilmatieteenlaitos yhteistyökumppaniksi. Esittelemme hanketta englanniksi ensi viikon Erasmus-vieraille. Mutta se on jo sitten taas uusi viikko Veikkolan koulussa.

Case: Luokanopettaja (2lk)

Saavun aamulla töihin inspiroituneena äskettäin alkaneesta monialaisesta oppimiskokonaisuudesta *Mistä ruoka saadaan?*. Luokkatiimissä yhdessä ideoitu kokonaisuus tuntuu motivoivalta. Toivottavasti vaihtelevat toimintaympäristöt, eri aistien välityksellä ja monipuolisen tekemisen kautta tapahtuva oppiminen saa lapset innostumaan ja osallistumaan aktiivisesti ja tuomaan uusia ideoita toimintaan. Alku on ainakin näyttänyt lupaavalta.

Kouluun saapuessaan oppilaat jättävät ulkovaatteensa ja kenkensä niille varattuun eteiseen ja astuvat sisään viihtyisään oppimisaulaan. Kukin oppilasryhmä kokoontuu aloittamaan päivää omaan, tuttuun luokkatilaan. Repuille ja muille koulutavaroille on omat selkeät paikkansa. Päivä alkaa aiheeseen sopivalla lukuhetkellä, jota varten oppilaat hakevat istuintyynyttä vapaalle alueelle lattialla. Oma ryhmä tuntuu turvalliselta ja luokkatoverit tärkeiltä. Lukuhetken jälkeen päivän ohjelman esittely ja ohjeistus tapahtuu edelleen lattialla istuen. Oppilaat ovat tuoneet mukanaan puutarhan ja kasvimaan satoa, jota päästään päivän mittaan tutkimaan ja maistelemaan yhdessä rinnakkaisluokkien kanssa. Luokkatilojen lasiseinät saadaan avattua yhteisen oppimisaulan suuntaan. Tänäpäin ovet avataan, jotta yhteistyö ja pistetyöskentely ja oppilaiden ohjaaminen olisi

sujuvaa. Helposti liikuteltavista kalusteista saadaan koottua sopivia työskentelypisteitä. Oppilaat pääsevät harjoittelemaan arjen taitoja, muun muassa kasvien ja hedelmien kuorimista ja pilkkomista pienissä ryhmissä, sekä käyttämään eri aisteja kasviksia tutkiessaan ja maistellessaan. Pisteiden joukossa on myös matikkapiste, jossa satoa punnitaan ja painoja vertaillaan. Toimintaan tarvittavat välineet on ollut helppo saada käyttöön selkeästi varastoitujen välineiden vuoksi. Opettajien ja avustajien yhteistyö toimii saumattomasti yhteissuunnittelun ja yhteisen innostuksen ansiosta. Oppilaat ovat tottuneet toimimaan pienissä ryhmissä myös rinnakkaisluokan oppilaiden kanssa. Vaikka lapsia työskentelee paljon yhteisessä isossa tilassa, äänenvoimakkuus pysyy kohtuullisena hyvän akustiikan vuoksi.

Päivän loppupuolella on taas mukava kokoontua oman ryhmän kanssa rauhalliseen pienempään tilaan. Jokainen oppilas tekee päivästä pienen jutun sähköiseen portfolioonsa, johon kootaan koulussa opittuja ja tehtyjä asioita. Kannettavat tietokoneet ja padit saadaan kätevästi käyttöön oppimisaulassa sijaitsevasta laitteiden säilytyskaapista. Oppilaat ovat oppineet käyttämään sujuvasti sähköistä oppimisalustaa. Päivän mittaan oppilaista on näkynyt oppimisen ilo. Seuraavana päivänä päästään työskentelemään taito- ja taideaineiden merkeissä *Mistä ruoka saadaan* -aiheen ympärillä. Opettajien vahvuuksia otetaan käyttöön muun muassa musiikin ja kuvataiteen kautta.

Case Aineenopettaja

Tulen aamulla kouluun hieman ennen kahdeksaa. Aiemmin tulin jo aikaisemmin, koska halusin välttää kopiokoneen jonon ja hörpätä opettajanhuoneessa kupin kahvia ennen tuntien alkamista. Nykyään ennakointi ei ole enää niin tarpeellista, sillä koulun digitaaliset järjestelmät ja laitteet, sähköinen oppimisalusta sekä toimiva langaton verkko ovat mahdollistaneet sen, että kopiointin määrä on pudonnut huomattavasti.

Seuraavan kahden viikon oppitunnit on pyhitetty monialaiselle kokonaisuudelle, jossa yhdistyvät ruotsin, maantieteen ja yhteiskuntaopin oppiaineet. Kohderyhmänä ovat koulumme 9. luokkalaiset ja tarkoitus on ottaa syväluotaava ote meitä ympäröiviin Pohjoismaihin kaikkien edellä mainittujen aineiden näkökulmasta. Mukana ovat kaikki koulumme viisi 9. luokkaa ja tänään projektin aloituspäivänä lukujärjestysten palkitus on ollut puolellamme niin, että työskentelemme projektin parissa muutaman tunnin ajan yhtä aikaa.

Hermokeskuksenamme toimii koulun keskustori, joka mahdollistaa monialaisen kokonaisuutemme monet toteutustavat. Ryhmät suunnittelevat ja valmistelevat videoita, äänitteitä, animaatioita, digisanastoja sekä testaavat niiden toimivuutta ja visuaalista ilmettä mediateekin näytöillä. Tiedonhaku onnistuu helposti viereisessä tietokoneluokassa. Koska kannettavia laitteita on käytössä hyvin, vierailut tietokoneluokkaan ovat yksittäisiä, joten siellä työskentelevän alakoulun luokan ohjelmointiharjoitukset eivät häiriinny. Joku oppilaista haluaa tehdä perinteisen posterin osaksi työtään. Välineiden lainaaminen uudistetusta kuvataiteen luokasta sujuu sovitusti.

Maantiedon ja biologian opetustilassa maantiedon opettajat, tarkastavat oppilaiden työsuunnitelmien sisältöjä. Minä yhdessä ruotsin opettajakollegani kanssa ohjaan oppilaita keskustorilla. Yhteiskuntaopin opettaja näyttää menneen ruokalan puolelle, missä osa oppilaista työskentelee ruokalan tähän aikaan tyhjiä pöytiä hyödyntäen. Tuntien päättyessä oppilaat kokoontuvat luokittain joko keskustorilla tai maantiedon ja biologian opetustilaan kuuntelemaan ohjeita kokonaisuuden jatkosta.

Iltapäivän LV-tunnilla elo 9.luokan kanssa on työskentelyä ryhmätystehtävien parissa. Vaikka kotiluokkamme onkin perinteistä mallia, oppilaat ovat uusien tilojen ja kalusteiden kautta tottuneet siihen, että vanha opetustilakin on muunneltavissa. Pulpetit on tönitty syrjään ja oppilaat työskentelevät jopa lattialla. Kengätön koulu on tuonut mahdollisuuden käyttää lattioita hyödyksi myös aineenopetuksen luokissa. Ihan paljaalla lattialla ei kenenkään tarvitse olla, koska luokkiin on saatu muutamia säkkituoleja ja lattiatyynyjä. Yhtäkkiä yksi valvontaluokkani oppilaista muistaa, että hänellä on tapaaminen kuraattorin, terveydenhoitajan *tai whatever, kuka se nyt oli* kanssa. Ohjaan oppilaan odottamaan oppilashuollon odotustilaan. Eiköhän tuo *whatever, kuka se nyt oli*, hänet sieltä löydä.

Päivänpäätteeksi on sovittu huoltajapalaveri. Onneksi tilaa ei enää tarvitse etsiä, sillä vanha kuraattorin huone Lasikko on kaikkien käytössä neuvottelutilana. Palaverin jälkeen huikkaan opettajien työtiloihin jääville kollegoille heipat ja suuntaan kotia kohti.

8 Lähteet

Esiopetussuunnitelman perusteet 2014

Luminen, Heikki; Rimpelä Markku; Granberg, Mari; Cookbook. Modernin rakennetun ympäristön opas – Oppimisympäristöt (FEG) 2015

Hargraves, Andy ; Fullan, Michael. Professional Capital. Transforming Teaching in Every School 2012.

Helin, Elisa. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteista kohti paikallista työtä. Esitys Tulevaisuuden varhaiskasvatuspäivillä 15.11.2016.

Kirkkonummen esiopetussuunnitelma 2016

Kirkkonummen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

Työpajat henkilöstön kanssa

Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset 2016

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016

Veikkolan koulun lukuvuosisuunnitelma 2016-17

Vierailukohteiden antia (Itä-Hakkilan päiväkot, Vantaa; päiväkot Franzenia, Helsinki; Aurinkokiven palvelukeskus, Vantaa; oppimis- ja ohjauskeskus Valterin Onervan toimipiste; Ojaniittutalo, Lohja; Tuomelan koulu, Hämeenlinna; Seminaarin koulu, Hämeenlinna; Ritaharjun koulu, Oulu; Oulun Normaalikoulu, Oulu; Pudasjärven hirsikampus, Pudasjärvi)